

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Podnikání malých a středních podniků a jejich specifika

Vypracovala: Denisa Křížová
Vedoucí práce: Ing. Martina Novotná, Ph.D.

České Budějovice 2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Denisa KRÍŽOVÁ**
Osobní číslo: **E14135**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Podnikání malých a středních podniků a jejich specifika**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomiky**

Zásady pro vypracování:

Cílem práce je vymezit specifika podnikatelské činnosti malých a středních podniků s aspektem na možnosti financování jeho činnosti včetně využití vhodných dotačních titulů. Na základě zhodnocení financování vybraného malého či středního podniku navrhnout popřípadě vhodné způsoby jeho financování.

Osnova:

1. Vymezení pojmu podnikání
2. Klasifikace podniků
3. Specifika malých a středních podniků s aspektem na financování
4. Možnosti využití dotačních titulů
5. Charakteristika a vývoj vybraného podniku
6. Zhodnocení finanční struktury vybraného podniku
7. Návrhy, náměty, doporučení

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Higgins, R. C. (2012). Analysis for Financial Management. New York: McGraw-Hill/Irwin.

Synek, M., & Kislíngerová, E. (2010). Podniková ekonomika. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck.

Fotr, J., & Souček, I. (2005). Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. Praha: Grada.

Režňáková, M. (2012). Efektivní financování rozvoje podnikání (1. vyd.). Praha: Grada.

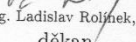
Fakta a čísla o Evropské unii. Malé a střední podniky. Online. Dostupné na <
http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.9.2.ht:
>

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martina Novotná, Ph.D.

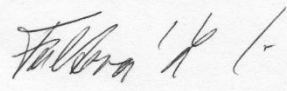
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: 16. ledna 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2017

doc. Ing. Ladislav Rojtnek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 22. března 2016

Prohlašuji, že svoji bakalářskou/diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské/diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

12. 4. 2017

.....
Denisa Křížová

Poděkování

Mé poděkování patří Ing. Martině Novotné, Ph. D. za vedení, rady a odbornou pomoc při tvorbě této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	3
1. Vymezení pojmu podnikání	4
1.1. Podnikání dle zákona	4
1.2. Pojem podnik	5
1.3. Všeobecné a specifické znaky podniku	5
2. Klasifikace podniků	6
2.1. Typologie podle právní formy	6
2.1.1. Živnosti	7
2.1.2. Obchodní společnosti.....	7
2.3. Podniky podle velikosti	9
2.3.1. Zákon o účetnictví	9
2.3.2. Nařízení komise (ES) č. 70/2001	9
2.3.3. Zákon o podpoře malého a středního podnikání.....	10
2.3.4. Česká správa sociálního zabezpečení	10
2.4. Dělení podniků podle typu výroby	10
2.5. Sdružení podniků	11
3. Specifika malých a středních podniků s aspektem na financování.....	11
3.1. Výhody a nevýhody malých a středních podniků.....	11
3.2. Zdroje financování.....	12
3.2.1. Vlastní zdroje financování	13
3.2.2. Cizí zdroje financování.....	14
3.2.3. Interní a externí zdroje financování	17
3.3. Hodnocení finanční výkonnosti podniku.....	17
3.4.1. Horizontální analýza	18
3.4.2. Analýza poměrových ukazatelů.....	19
4. Možnosti využití dotačních titulů	24

4.1. Zákon o podpoře malého a středního podnikání.....	24
4.1.1. Program Záruka 2015 až 2023	25
4.2. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.....	26
4.2.1. Úspora energií.....	27
Metodika	29
5.1. Obecná charakteristika firmy.....	33
5.2. Použité zdroje financování.....	35
5.3. Využívané dotace.....	35
5.4. Význam malých a středních podniků v ekonomice	36
6.1. Horizontální analýza vybraných položek rozvahy a výsledovky	39
6.1.1. Horizontální analýza aktiv	39
6.1.2. Horizontální analýza pasiv.....	40
6.1.3. Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty	42
6.2. Analýza poměrových ukazatelů.....	44
6.2.1. Ukazatele rentability	44
6.2.2. Ukazatele likvidity	46
6.2.3. Ukazatele zadluženosti	47
6.2.4. Ukazatele aktivity	48
7. Návrhy, náměty, doporučení.....	51
Závěr	52
Summary.....	54
Seznam zdrojů.....	55
Seznam tabulek.....	58
Seznam grafů	59
Seznam obrázků.....	60

Úvod

Cílem této bakalářské práce je vymezit specifika podnikatelské činnosti malých a středních podniků, a to hlavně v oblasti financování jejich činnosti včetně možnosti využití dotačních titulů.

Teoretická část slouží jako zdroj informací pro část praktickou, věnuje se vymezení pojmu podnikání jak podle české legislativy, tak i podle obecných znaků podnikání. Je nezbytné podniky rozčlenit do několika skupin, nejdůležitějším kritériem klasifikace podniků pro tuto práci je velikost. Dle velikosti je podniky možné dělit z několika pohledů, za základní by se dalo v rámci harmonizace evropských a českých předpisů považovat Nařízení Evropské komise (ES) č.70/2001. Dále je práce zaměřená pouze na malé a střední podniky a financování jejich podnikatelské činnosti. Malé a střední podniky mohou mít problém dosáhnout na všechny zdroje, proto jsou v této práci zmíněny pouze zdroje specifické pro tyto podniky. Činnost těchto podniků je také podporována dotačními programy.

Praktická část začíná charakteristikou vybraného podniku, který spadá do kategorie středních podniků. S charakteristikou podniku souvisí i význam a postavení malých a středních podniků v české i v evropské ekonomice. Následuje samotná aplikace vybraných metod finanční analýzy na podniku KOOL Trading, spol. s r.o. Pro tuto práci byla vybrána horizontální analýza a analýza pomocí poměrových ukazatelů rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti. Bude analyzován vývoj získaných výsledků v čase a výsledky budou také porovnány s průměrem odvětví, ve kterém se vybraný podnik nachází.

Na základě provedené finanční analýzy budou uvedeny návrhy, jak by podnik mohl zvýšit svou výkonnost.

1. Vymezení pojmu podnikání

Základním cílem podnikání a důvodem, proč vůbec chtějí lidé podnikat, je dosažení zisku neboli přebytku výnosů nad náklady, respektive příjmů nad výdaji. Zisku podnikatel dosahuje prostřednictvím uspokojování potřeb svých zákazníků, prodejem výrobků a služeb. Podnikatel tedy musí na trhu nabízet takové zboží, aby o něj zákazníci měli zájem a on získal tržby – výnosy, příjmy. Podnikatelé samozřejmě musí počítat s určitým rizikem na trhu. Snaží se proto sledovat změny na trhu, konkurenci i chování zákazníků a volí takovou strategii a politiku podnikání, aby riziko snížil na přijatelnou úroveň. Rozhodování podnikatele hodně záleží na tom, zda zná budoucí vývoj určitých faktorů. Pokud tyto faktory zná, mluvíme o rozhodování za jistoty. Častější je rozhodování za nejistoty, kdy podnikatel může pouze odhadovat, co ho v budoucnosti čeká, což je v podstatě podnikatelským rizikem.

Rizika v podnikání můžeme dělit na interní a externí. Interní rizika se projevují uvnitř podniku a podnikatel je schopen je víceméně řídit, patří mezi ně síla organizace, zvládnutí výrobních (provozních) činností, produktů, personální management apod. Externí rizika se týkají prostředí, ve kterém se podnik nachází, a obvykle se nedají ovlivňovat. Typická externí rizika jsou změny na trhu, změny v legislativě nebo ekonomické změny. (Veber & Srpová, 2008)

Shrnutím lze říci, že podnikání chápeme jako snahu o zhodnocení vloženého kapitálu do podniku, přičemž velikost vloženého kapitálu se značně liší v závislosti na místě a oboru podnikání. (Synek, 2002)

1.1. Podnikání dle zákona

Podnikání je v České republice upraveno podle občanského zákoníku, který podnikatele definuje takto:

„§420: (1) Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. (§420)

§421: (1) Za podnikatele se považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku. Za jakých podmínek se osoby zapisují do obchodního rejstříku, stanoví jiný zákon.

(2) Má se za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona.“ (Zákon č. 89/2012 Sb.)

S podnikáním malého rozsahu je také spojen pojem živnost. Zákon o živnostenském podnikání definuje živnost takto:

„§2: Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“ (Zákon č. 455/1991)

1.2. Pojem podnik

Podnik lze obecně charakterizovat jako ekonomicky a právně samostatný subjekt, založený za účelem provozování podnikatelské činnosti. Pomocí souboru zdrojů a práv vytváří statky neboli výrobky a služby. Pojem ekonomicky samostatný představuje svobodu v podnikání a také odpovědnost podniku a jeho vlastníků za výsledky podnikání. Díky tomu, že je podnik právně samostatným může vstupovat do právních vztahů s dalšími osobami – uzavírat smlouvy atd.

Nový občanský zákoník definuje obchodní závod jako *„§502: organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti. Má se za to, že závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.“ (Zákon č. 89/2012 Sb.)*

1.3. Všeobecné a specifické znaky podniku

Mezi všeobecné znaky podniku patří podle autorů Srpové a Řehoře (2010):

- Kombinace výrobních faktorů – k dosažení požadovaného výstupu musí podnik účelně kombinovat dostupné výrobní faktory. Mezi výrobní faktory můžeme zařadit například lidskou práci, stroje, zařízení nebo zásoby.
- Hospodárnost – jde o snahu podniku být co nejhospodárnější. Podnikatel se snaží minimalizovat vstupy a naproti tomu maximalizovat výstupy, obecně hledá optimální vztah mezi vstupy a výstupy.
- Platební schopnost – schopnost podniku platit včas a v dané výši své závazky vůči ostatním subjektům.

Specifické znaky podnikání:

- Vlastnictví – jde o převažující vlastnickou formu, z toho vyplývá, zda má majitel přímo nebo nepřímo právo podílet se na řízení podniku.
- Autonomie – princip tržního hospodářství zajišťuje svobodu a nezávislost podnikání.

- Ziskovost – podnikatel se snaží svou činností dosáhnout kladného výsledku hospodaření.

2. Klasifikace podniků

Obecně se od sebe podniky značně liší, ale je možné je na základě společných charakteristik rozčlenit do skupin. Podniky lze třídit z hlediska velkého množství kritérií.

Synek (2002) dělí podniky do skupiny podle:

- právní formy,
- sektorů a hospodářských odvětví,
- velikosti,
- typu výroby,
- sdružení podniků.

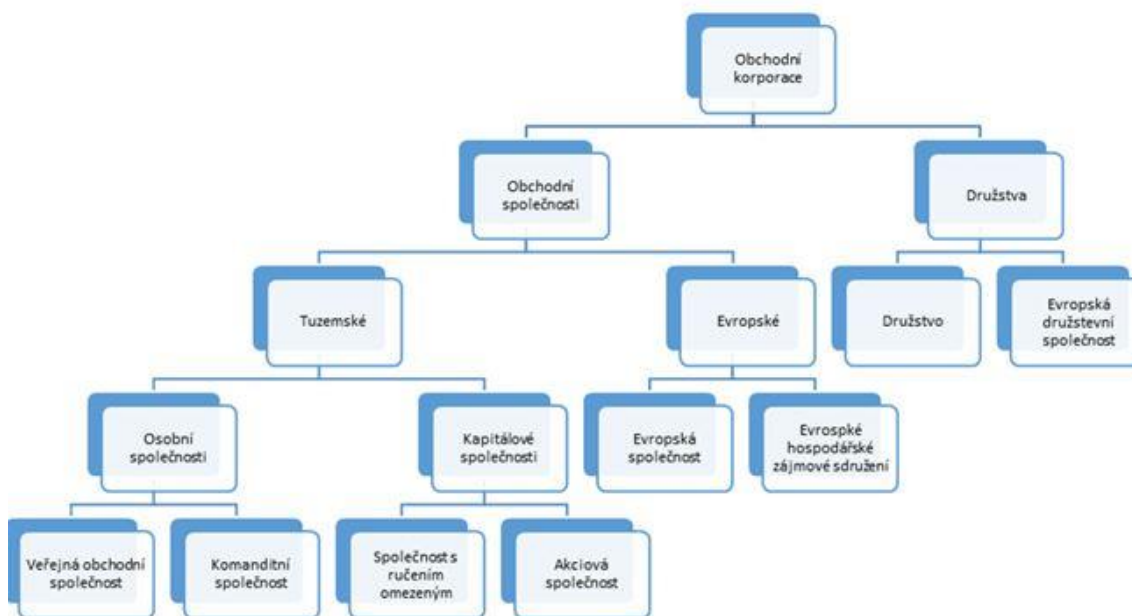
2.1. Typologie podle právní formy

Formy podnikání se primárně dělí na podnikání právnických osob a podnikání fyzických osob. Fyzické osoby nejčastěji podnikají jako živnostníci. Právnické osoby se dále dělí do několika skupin, jednou z nich jsou obchodní korporace.

Jednotlivé právní formy podnikání se liší například v požadavcích na počáteční kapitál, rozsahu ručení za závazky podniku a v neposlední řadě v možnostech získávání dodatečného kapitálu. (Hrdý & Krechovská, 2013)

Struktura všech obchodních korporací existujících v České republice je zobrazena na následujícím obrázku.

Obrázek 1- Struktura obchodních korporací v České republice

Zdroj: www.portal.pohoda.cz

2.1.1. Živnosti

Podniky jednotlivců mají obvykle formu živnosti. Aby se fyzická osoba mohla stát živnostníkem, musí splňovat všeobecné podmínky dané zákonem. Podmínkou je dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a bezúhonnost. Dle odborné způsobilosti se živnosti dělí na koncesované a ohlašovací. Ohlašovací živnosti lze vykonávat na základě ohlášení, jedná se o živnosti: řemeslné, vázané a volné. Pro provozování živností koncesovaných je nutné získat od živnostenského úřadu koncesi, tedy povolení, jehož získání je podmíněno požadovaným vzděláním nebo absolvováním speciálních kurzů. (Zákon č. 455/1991)

2.1.2. Obchodní společnosti

Veřejná obchodní společnost

Osobní společnost minimálně dvou společníků, která může být založena pouze za účelem podnikání. Charakteristickým znakem společnosti je neomezené ručení jak společnosti, tak i všech společníků za závazky společnosti celým svým majetkem a nerozdílně. Pro založení společnosti není povinné skládat žádný základní kapitál. Statutárním orgánem společnosti jsou všichni společníci. Ti si mezi sebe dělí zisk a teprve pak si každý zdaňuje svou část daní z příjmů fyzických nebo právnických osob, podle charakteru daného společníka. (Srpková & Řehoř, 2010)

Komanditní společnost

Komanditní společnost mohou založit minimálně dvě osoby, z nichž jedna za závazky společnosti ručí celým svým majetkem (komplementář) a druhý ručí pouze do výše svého nesplaceného vkladu (komanditista). Řízení podniku náleží komplementářům, mají podobné postavení jako společníci ve veřejné obchodní společnosti, komanditisté mají pouze kontrolní funkci. Zisk se dělí na polovinu mezi obě skupiny společníků.

Akciová společnost

Akciová společnost je kapitálová společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité nominální hodnotě. Založení společnosti je poměrně složité a může probíhat dvěma způsoby, a to s veřejnou nabídkou akcií (sukcesivní) nebo bez veřejné nabídky (simultánní). Minimální výše základního kapitálu je 2 miliony korun nebo 80 tisíc EUR. Dle zákona o Obchodních korporacích jsou dva možné systémy orgánů ve společnosti – dualistický a monistický.

Společnost s ručením omezeným

Společnost může založit pouze jedna osoba. Společníci za své závazky ručí společně a nerozdílně do výše nesplacených vkladů. Minimální výše vkladu společníků je 1 Kč, vklady mohou mít i nepeněžitou povahu. Společnost je možné založit i k nepodnikatelským účelům. (Zákon č. 90/2012 Sb.)

2.2. Dělení podle sektorů a hospodářských odvětví

Sektor sdružuje podniky se stejným druhem ekonomické činnosti. Ty můžeme členit na:

- primární,
- sekundární,
- terciální,
- kvartální.

Podrobněji se potom podniky rozdělují do hospodářských odvětví, tam patří podniky, které vyrábějí stejné či podobné výrobky nebo služby. V České republice se od roku 2008 podniky klasifikují podle NACE – standartní klasifikace ekonomických činností, která se v Evropě používá už od roku 1970 a dnes je pro státy Evropské unie povinná. Česká verze klasifikace je označována jako CZ-NACE. Podnik může mít přidělen více kódů ekonomických činností podle toho, kolik odlišných činností vykonává, ale jedna činnost je vždy hlavní. (www.cznace.cz)

2.3. Podniky podle velikosti

Pro tuto práci je nejdůležitější dělení podniků podle velikosti. Podniky můžeme na základě několika kritérií dělit do různého počtu velikostních skupin. Dělení se liší v jednotlivých zemích a také podle účelu, ke kterému je dělení určeno. Po vstupu České republiky do Evropské unie bylo potřeba, aby se předpisy začaly harmonizovat.

2.3.1. Zákon o účetnictví

Novela zákona o účetnictví z roku 2016 kategorizuje podniky do čtyř skupin, a to na mikro, malé, střední a velké podniky. Zařazení do skupiny závisí na splnění alespoň dvou ze tří stanovených kritérií. Prvním kritériem je hodnota aktiv v milionech korun, tím se rozumí úhrn aktiv z rozvahy (ocenění neupravené o rezervy, opravné položky a odpisy). Dalším kritériem je výše ročního úhrnu čistého obrátu v milionech korun, což jsou výnosy snížené o prodejní slevy (výnosy jsou dělené počtem započatých měsíců, pro které trvalo účetní období a vynásobené dvanácti). Průměrný počet zaměstnanců přepočtený podle metodiky Českého statistického úřadu je třetím kritériem. (Zákon č. 563/1991 Sb.)

Tabulka 1 - Kritéria pro stanovení velikosti podniku

Velikost podniku	Aktiva (v milionech Kč)	Roční úhrn čistého obrátu (v milionech Kč)	Přepočtený počet zaměstnanců
Mikro podnik	do 9	do 18	do 10
Malý podnik	do 100	do 200	do 50
Střední podnik	do 500	do 1000	do 250
Velký podnik	nad 500	nad 1000	nad 250

Zdroj: vlastní zpracování podle zákona o účetnictví

2.3.2. Nařízení komise (ES) č. 70/2001

Pro potřeby požadavků EU podle nařízení komise č.70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům se podnik považuje za malý a střední, pokud:

- Zaměstnává méně než 250 zaměstnanců (počítají se pouze zaměstnanci pracující na plný úvazek za poslední účetní období – rok) a mají buď roční obrat nepřesahující 40 mil. EUR, nebo bilanční sumu rozvahy nepřesahující 27 milionů EUR.
- V případě, že je potřeba podniky dále členit na „malé“, je pro malé podniky stanovena maximální hranice 50 zaměstnanců, dále musí splňovat jedno ze dvou

následujících kritérií – maximální roční obrat nesmí být větší než 7 milionů EUR nebo bilanční suma rozvahy nepřesahuje 5 milionů EUR.

- Pokud je nutné rozlišit mikro podniky od ostatních SME, jsou definovány jako podniky s maximálně 10 zaměstnanci.
- Posledním kritériem, které musí SME podnik splňovat je nezávislost podniku. Žádná jiná osoba nebo více osob společně, které nejsou malým a středním podnikatelem, nemají alespoň 25% podíl na jeho základním kapitálu ani na jeho hlasovacích právech.

(Nařízení komise (ES) č. 70/2001)

2.3.3. Zákon o podpoře malého a středního podnikání

V zákoně č. 47/2002 Sb. ze dne 11. ledna 2002 se „za malého a středního podnikatele považuje podnikatel, který splňuje kritéria daná předpisem Evropských společenství č.70/2001“, které je popsáno v kapitole 2.3.2. (Zákon č. 47/2002 Sb.)

2.3.4. Česká správa sociálního zabezpečení

Veber a Srpová (2008) ve své knize uvádějí i klasifikaci České správy sociálního zabezpečení, která podniky rozděluje do dvou skupin na:

- malé organizace – do 25 zaměstnanců
- organizace – nad 25 zaměstnanců

Toto členění je vytvořeno zejména kvůli tomu, že malé podniky mají v oblasti sociálního zabezpečení menší administrativní zatížení.

2.4. Dělení podniků podle typu výroby

Rozdělení se týká pouze výrobních podniků, Synek (2002) uvádí 2 druhy rozdělení, modernější pojetí rozlišuje tyto základní typy:

- výroba na zakázku,
- vázaná (pevná) hromadná výroba,
- pružná (flexibilní) hromadná výroba,
- plynulá (proudová) výroba.

2.5. Sdružení podniků

Na trhu existují i různá sdružení podniků, jedná se například o koncern, holdingovou společnost nebo dobrovolné splnutí podniků - fúzi.

Koncern sdružuje právně samostatné podniky, on sám právní subjektivitu nemá. Podniky jsou podřízeny jednotnému vedení na základě smlouvy nebo kapitálové účasti.

Podobnou formou je holdingová společnost, někdy nazývána jako mateřská společnost, která vlastní akcie svých dceřiných společností a tím je ovládá. Výhodou je právní a účetní samostatnost jednotlivých dceřiných společností. Mateřská společnost má výhodu, že zaujímá významný podíl na trhu.

Další možností sdružení podniků je fúze neboli dobrovolné splnutí podniků do jednoho. Fúze může znamenat zániknutí původních podniků a vznik nového nebo jeden původní podnik zůstává a ostatní zanikají. V České republice na spojování podniků dohlíží Úřad na ochranu hospodářské soutěže, aby nedošlo k omezení hospodářské soutěže. Existuje mnoho důvodů, proč se podniky chtějí spojit. Jako hlavní důvody Synek (2002) uvádí synergický efekt, existenci volných peněz, diverzifikaci s cílem stabilizovat tok příjmů a snížit riziko, rozšíření trhů, nebo přenesení ztráty z přebíraného podniku do nové firmy a tím získat daňovou výhodu. Synergický efekt znamená, že hodnota nově vzniklého podniku je vyšší než hodnota podniků původních.

Existují 3 typy fúzí. Pokud se spojí podniky ze stejného odvětví za účelem výroby ve velkém rozsahu, pak se jedná o horizontální fúzi. Spojení podniků, které na sebe výrobou navazují se nazývá vertikální fúze. Pokud jde o podniky nepocházející ze stejného odvětví ani nijak nenasazující, jedná se o fúzi konglomerátní. (Synek, 2002)

3. Specifika malých a středních podniků s aspektem na financování

3.1. Výhody a nevýhody malých a středních podniků

Hlavní výhody malých a středních podniků jsou:

- První výhodou je již zmíněná flexibilita, tzn. schopnost rychle reagovat na změny na trhu.
- Výhodou je určitě i jednoduchá organizační struktura podniku, díky níž má vedení bližší vztah se zaměstnanci. Také můžeme říct, že takový podnikatel má bližší

vztah ke svému zákazníkovi a obchodním partnerům, podnik nevystupuje tak anonymně, jako v případě velkých společností.

- V malých a středních podnicích bývá méně rozsáhlá administrativa, případně se dá lépe zabezpečovat pomocí outsourcingu.

I přesto však malé a střední podniky čelí určitým omezením:

- Menší podniky mohou mít obtížný přístup ke kapitálu, což omezuje výrobní kapacitu a také to znamená neschopnost uplatňovat se v oborech, kde jsou potřeba velké investice.
- Zejména v případě malých podniků jsou na podnikatele kladeny vysoké nároky kvůli měnícím se předpisům, zákonům a nařízením spojeným s podnikáním.
- Zaměstnávání špičkových odborníků je pro tyto podniky finančně hodně náročné až nereálné.
- Mají slabší pozice v soutěžích o velké zakázky, například státní zakázky.
- Čelí konkurenci velkých podniků.
- Nízké výdaje investované do vědy a výzkumu. (Veber & Srpová, 2008)

3.2. Zdroje financování

Struktuře svého majetku musí podnik přizpůsobit i strukturu zdrojů financování. Finanční zdroje lze dělit třemi způsoby. První způsob členění zdrojů financování je odvozen od členění v rozvaze, kde jsou zdroje financování primárně členěny podle vlastnického hlediska na vlastní a cizí. Další členění je z hlediska získávání zdrojů. Pokud si podnik získává zdroje vlastní činností, jedná se o zdroje interní, opakem pak jsou externí zdroje. Z časového hlediska se zdroje člení na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobé zdroje jsou vymezeny hranicí jednoho roku, dlouhodobé zdroje jsou pak ty, které má podnik k dispozici po dobu delší než jeden rok.

Zdroje financování se v jednotlivých fázích životního cyklu podniku liší. Při zakládání společnosti se nejvíce využívají vklady společníků případně tiché společenství nebo rizikový kapitál a na pořízení dlouhodobého majetku je vhodný leasing. V období růstu začíná podnik získávat i interní zdroje, z externích může využívat úvěry a dotace. Pokud se podnik dostane do fáze poklesu, může se spojit s novým partnerem nebo získat peněžní prostředky prodejem dlouhodobého majetku. V průběhu všech fází se využívají obchodní úvěry.

3.2.1. Vlastní zdroje financování

Vklady vlastníků

V podstatě každá osoba, která se rozhodne podnikat, se neobejde bez vlastního kapitálu vloženého do podnikání. V některých případech je ze zákona povinná minimální vložená výše. Bez povinnosti vkládat základní kapitál jsou fyzické osoby, které podnikají na základě živnostenského nebo jiného oprávnění. Dále se jedná o osobní společnosti – veřejná obchodní společnost a částečně i komanditní společnost, ve které má povinnost vkladu pouze komanditista. V případě společnosti s ručením omezeným se jedná o částku 1 Kč. Nejvyšší nároky na počáteční kapitál jsou u akciové společnosti, kde základní kapitál akciové společnosti musí činit alespoň 2 miliony korun nebo 80 tisíc EUR. Akciová společnost emituje svoje akcie a vklady pak získává upisováním akcií.

Nerozdělený zisk (samofinancování)

Část zisku po zdanění, která není vyplacena jako podíly na zisku nebo není použita na tvorbu fondů, je pro podnik vlastní kapitál. Financování ziskem přináší výhody, nezvyšuje objem závazků a nepřináší žádné náklady spojené se získáním cizích zdrojů, jako jsou poplatky a úroky u bankovních úvěrů. Dále v tomto případě snižujeme riziko plynoucí ze zadlužení. Naopak nevýhodou je, že zisk musí podnik nejprve vygenerovat a pak teprve čerpat, to znamená, že je k dispozici pro financování až po nějaké době podnikání.

Odpisy

Dalším zdrojem samofinancování podniku jsou odpisy, které představují peněžní vyjádření opotřebení dlouhodobého majetku. Hodnota dlouhodobého majetku se pomocí odpisů postupně přenáší do ceny nových produktů a přes provozní náklady ovlivňuje výsledek hospodaření. Výši odpisů jednotlivých podniků ovlivňuje, kolik dlouhodobého majetku podnik potřebuje, jaká je hodnota odepisovaného majetku, doba a způsob odepisování. (Hrdy & Krechovská, 2013)

Rezervy

Rezervy jsou účelové finanční zdroje vytvořené ke krytí větších budoucích výdajů. Člení se na rezervy zákonné a účetní. Pokud splňují podmínky dle zákona jsou pro podnik daňově uznatelným nákladem a jako náklad snižují základ daně.

3.2.2. Cizí zdroje financování

Obchodní úvěry

Obchodní nebo také dodavatelský úvěr je odklad platby za poskytnuté služby nebo dodané zboží. Odběrateli vzniká závazek, u dodavatele se operace projeví jako pohledávka. Pro dodavatele je obchodní úvěr a jeho délka jedním z nástrojů prodeje, ale zároveň je vystaven určitému riziku nezaplacení nebo opoždění platby. Doba odkladu platby se může výrazně lišit, hodně záleží na předchozích zkušenostech z dodavatelsko-obchodních vztahů. Obchodní úvěry jsou pro podnik levným zdrojem financování, nejsou explicitně úročeny. V převážné většině případů jsou tyto úvěry krátkodobým zdrojem financování. Dlouhodobým zdrojem se mohou stát například při dodávce investičních celků.

Bankovní úvěry

Pro získání bankovního úvěru musí podnik podat žádost a doložit účetní výkazy, podnikatelský plán, finanční plán na dobu poskytnutí úvěru a další podklady, které banka požaduje. Na základě informací z těchto podkladů banka ověřuje bonitu žádajícího podniku. Cenou za úvěr je úrok a poplatky spojené se získáním a za vedení úvěrového účtu. Úrok je vyjádřen úrokovou sazbou, která je buď pevná – fixing rate – nebo pohyblivá – floating rate. U dlouhodobých úvěrů roste riziko nesplacení a věřitelé mají peněžní prostředky blokovány po delší dobu.

Krátkodobé úvěry – úvěry se splatností do jednoho roku poskytnuté na financování oběžného majetku a běžné provozní činnosti.

- Krátkodobá účelová půjčka – úvěr poskytnutý například k pokrytí neočekávané potřeby zvýšení zásob nebo k překlenutí sezónních výkyvů.
- Kontokorentní – jedná se o speciální formu krátkodobého úvěru, na základě smlouvy dochází k čerpání prostředků na platebním účtu až do maximální dohodnuté výše tzv. úvěrového rámce. Kontokorent bývá dražší než jiné krátkodobé úvěry, jsou s ním spojeny úroky za skutečné čerpání úvěru, poplatky za vedení účtu a případně i sankční úrok při překročení úvěrového rámce.
- Eskontní úvěr – je poskytován proti odkupu směnky před datem splatnosti, přičemž si banka z nominální hodnoty směnky sráží úrok za poskytnutí úvěru tzv. diskont.

- Lombardní – úvěr poskytovaný oproti zástavě movitého majetku a práv, jedná se například o cenné papíry, zásoby nebo pohledávky.
- Revolvingový úvěr – úvěrový rámec se po splacení znovu obnoví, vzhledem k této opakující se činnosti ho lze považovat i za střednědobý úvěr.

Dlouhodobé úvěry – úvěry se splatností nad jeden rok, jsou primárně určeny na pořízení dlouhodobého majetku.

- Hypoteční úvěr – splacení hypotečního úvěru je zajištěno zástavním právem k nemovitosti, může se jednat i o nemovitost, která byla financována tímto úvěrem. Je poskytován na pořízení, výstavbu nebo modernizaci nemovitosti, jedná se tedy o úvěr účelový.
- Investiční – úvěr je zajištěn pořizovaným investičním zařízením.

Tiché společenství

Dalším zdrojem financování může být tichý společník. Jedná se o fyzickou nebo právnickou osobu, od kterého společnost může získat poměrně vysoké částky. Podnik musí počítat s tím, že tichý společník bude požadovat vyšší částky za poskytnutý vklad, než by požadovala banka za úvěr nebo věřitelé za dluhopisy. Tichý společník nemá právo na přímém řízení v podniku.

Rizikový kapitál

Rizikový kapitál je používán jako zdroj financování pro projekty s vyšším rizikem při realizaci a zároveň se předpokládá vysoký výnos. Fond rizikového kapitálu investuje do podniku formou navýšení základního kapitálu, tím podniku pomůže nastartovat podnikání. Po uplynutí určité doby je kapitálový podíl rizikového fondu prodán a investice se vrací do fondu.

Leasing

V tomto případě podnik nezíská peněžní prostředky, ale rovnou dlouhodobý majetek, na který by v danou chvíli neměl peníze. Leasingová společnost má majetek ve svém vlastnictví a podnik si jej pronajímá. Uživatel platí leasingové splátky, které jsou odvozeny od pořizovací ceny pronajímaného majetku, délky pronájmu a odměny pro leasingovou společnost. Vztahy po dobu nájmu a způsob přechodu vlastnických práv po skončení pronájmů mezi nájemcem a leasingovou společností upravuje leasingová smlouva.

Podle délky pronájmu a způsobu přechodu vlastnických práv rozlišujeme operativní a finanční leasing:

- Operativní leasing – smlouva je uzavírána na kratší dobu, než je životnost movité věci a součástí je servis pronajatého majetku. Nájem lze ukončit před uplynutím sjednané doby, majetek po skončení leasingu zůstává leasingové společnosti.
- Finanční leasing – po skončení smlouvy přechází majetek do vlastnictví nájemce, splátky tedy uhradí cenu majetku. Nájemce si většinou majetek opravuje sám.

Pro financování investiční činnosti zvolíme finanční leasing. (Kislingerová a kol., 2007)

Výhodami leasingu je, že podnik používá dlouhodobý majetek, který nemusel celý zaplatit a podstupovat riziko spojené s pořízením. Leasingové splátky mohou být, při splnění podmínek, daňově uznatelným nákladem. Důležité také je, že leasing bývá pro podnik dostupnější než bankovní úvěr. Naopak nevýhodami je, že celkově se za pořízení majetku zaplatí vyšší částka a leasingová smlouva může mít určité omezující podmínky.

Faktoring a forfaiting

Faktoring je krátkodobá forma financování založená na odkupu pohledávek před jejich dobou splatnosti, většinou se jedná o pohledávky s dobou splatnosti 14-90 dní. Faktoringová společnost odkoupí pohledávku bez nutnosti dalšího jištění (na rozdíl od bankovních úvěrů) za předem dohodnutou zálohu 60-90% z ceny pohledávky. Po zaplacení pohledávky může podnik ještě dostat doplatek, který zbyl po odečtení nákladů a poplatků faktoringové společnosti.

Forfaiting je odkup střednědobých a dlouhodobých pohledávek. Na rozdíl od faktoringu tady musí být pohledávky zajištěné – například akreditivem nebo směnkou s bankovním ručením. Obvykle se odkupují pohledávky splatné za více jak 90 dní, ale může to být i splatnost několika let. Z čehož vyplývá, že se často jedná o dodávky investičních celků. Nevýhodou je, že vzhledem k dlouhé době splatnosti pohledávek je riziko nesplacení vysoké a tím klesá prodejní cena, za kterou je forfaitier ochoten pohledávku odkoupit. Rizikové pohledávky se odkupují např. za deset až třicet procent nominální hodnoty. (Veber & Srpová, 2008)

3.2.3. Interní a externí zdroje financování

Interní neboli vnitřní zdroje si podnik generuje sám svou podnikatelskou činností. To znamená, že základní zdrojem je tržba, respektive zisk po zdanění. Dále se jedná například o odpisy.

Externí zdroje podnik získává mimo vnitřní činnosti podniku, jejich získání je rychlejší než u zdrojů interních. Jedná se například o bankovní a dodavatelské úvěry, vklady vlastníků anebo dotace.

Každý zdroj financování lze tedy charakterizovat třemi kritérii. V tabulce č. 2 jsou příklady zdrojů financování z hlediska vlastnictví a získávání zdrojů.

Tabulka 2 - Příklady rozdělní zdrojů

Zdroj	Vlastní	Cizí
Interní	zisk	rezervy
Externí	vklady vlastníků	bankovní, obchodní úvěry

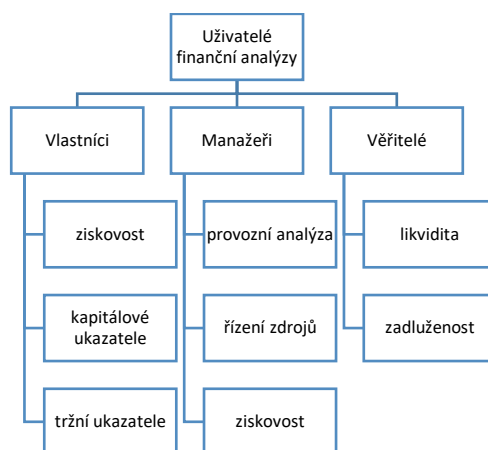
Zdroj: vlastní zpracování

3.3. Hodnocení finanční výkonnosti podniku

Pro správné rozhodování o budoucím hospodaření podniku je nutné znát současnou finanční situaci a finanční zdraví podniku. Finanční situace je v podstatě výkonnost podniku a finanční pozice podniku. Finančně zdravý podnik je schopen zhodnocovat vložený kapitál takovou mírou (s ohledem na riziko daného odvětví), která je požadovaná investory. O tomto nás může informovat finanční analýza. Při finanční analýze hodnotíme současnou a minulou situaci a zároveň se snažíme předpovědět budoucí vývoj finančního stavu podniku. Pomocí finanční analýzy jsme schopni odhalit problémy, silné a slabé stránky podniku.

Zjištěné informace o finanční situaci daného podniku nezajímají pouze manažery a investory, ale jsou důležité například i pro banky, obchodní partnery nebo státní orgány. Každý ze zájmových subjektů má jiné požadavky na informace z finanční analýzy.

Obrázek 2 - Předmět zájmu vybraných uživatelů finanční analýzy

Zdroj: *Podnikové finance v teorii a praxi*

Sedláček (2011) uvádí druhy analýz podle účelu, ke kterému slouží a podle dat, která analýza používá:

- analýza absolutních dat – horizontální a vertikální analýza,
- analýza rozdílových ukazatelů (fondů finančních prostředků),
- analýza poměrových ukazatelů – například ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity nebo cash flow,
- analýza soustav ukazatelů – patří sem například pyramidové rozklady nebo matematicko-statistické metody.

3.4.1. Horizontální analýza

Horizontální analýza také nazývaná jako analýza vývojových trendů sleduje změny ukazatelů v čase – proto je potřeba mít k dispozici data za několik posledních let (obvykle se provádí s retrospektivou 3-10 let). Jak již z názvu vyplývá, změny oproti minulému období jsou sledovány v rámci jednoho řádku a jsou vyjádřeny buď absolutně, nebo relativně.

Absolutní změnu lze vyjádřit takto:

$$D_{t|t-1} = X(t) - X(t - 1) \quad (1)$$

Index lze vyjádřit takto:

$$I_{t|t-1} = \frac{X(t) - X(t - 1)}{X(t - 1)} = \frac{X(t)}{X(t - 1)} - 1 \quad (2)$$

Kde:

$Dt/t-1$ = změna oproti minulému období

$It/t-1$ = relativní změna oproti minulému období vyjádřena indexem

$X(t)$ = hodnota ukazatele v čase t

$X(t-1)$ = hodnota ukazatele v čase $t-1$

t = čas

Hodnotu indexu stačí vynásobit 100 a dostaneme procentuální změnu ukazatelů.

3.4.2. Analýza poměrových ukazatelů

Díky těmto ukazatelům můžeme získat přehled o základních finančních charakteristikách podniku. Poměrové ukazatele vychází z účetnictví – rozvahy a výkazu zisků a ztrát, a jak název napovídá, charakterizují vztah mezi absolutními ukazateli pomocí jejich podílů.

Výhodami používání poměrových ukazatelů je, že umožňují provádět takzvanou trendovou analýzu, což znamená analýzu časového vývoje finanční situace daného podniku. Dále jsou vhodným nástrojem k porovnávání více podniků mezi sebou. Naopak nevýhodou je nízká schopnost vysvětlovat jevy. (Sedláček, 2011)

Poměrové ukazatele se nejčastěji dělí do několik skupin:

- ukazatele rentability,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele platební schopnosti a likvidity,
- ukazatele finanční stability a zadluženosti,
- ukazatele kapitálového trhu,
- provozní (výrobní) ukazatele,
- ukazatele na bázi finančních fondů a cash flow.

Ukazatele rentability

Ukazatel rentability vloženého kapitálu (ROI) – neboli ukazatel míry zisku je jedním z nejdůležitějších ukazatelů. Vyjadřuje, s jakou účinností působí celkový kapitál podniku nezávisle na zdroji financování. V čitateli je možné mít zisk před zdaněním a úhradou úroků a daně z příjmů – EBIT, případně i ziskem po zdanění – EAT.

$$ROI = \frac{EBIT \text{ (zisk před zdaněním + nákladové úroky)}}{\text{kapitál}} \quad (3)$$

Ukazatel rentability celkových vložených aktiv (ROA = Return on Equity) – nebo také míra výnosu na aktiva, která poměřuje zisk, buď zisk před zdaněním a úroky nebo čistý zisk s celkovými aktivy. Vyjadřuje, kolik zisku vynesla jedna koruna aktiv. ROA je jeden z nejzákladnějších ukazatelů při měření úspěšnosti podniku.

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{aktiva}} \quad (4)$$

nebo

$$ROA = \frac{EAT}{\text{aktiva}} \quad (5)$$

Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE = Return on Equity) – pomocí tohoto ukazatele lze zjistit, zda vložený kapitál přináší dostatečný výnos. Vyjadřuje kolik korun zisku vynesla jedna koruna vlastních aktiv. Higgins (2012) upozorňuje na tři nedostatky tohoto ukazatele – problém časovosti, rizikovosti a oceňovací problém. Tyto problémy by se měly brát v úvahu při porovnávání více společností mezi sebou a nepovažovat automaticky vyšší ROE za lepší.

$$ROE = \frac{EAT \text{ (čistý zisk)}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (6)$$

Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů (ROCE) – výnosnost dlouhodobě investovaného kapitálu.

$$ROCE = \frac{EAT + \text{úroky}}{\text{dlouhodobé závazky} + \text{vlastní kapitál}} \quad (7)$$

Ukazatel rentability tržeb (ROS = Return on sales) – určuje tržní ohodnocení výkonů podniku. Vyjadřuje podíl čistého zisku připadající na jednu korunu tržeb. Při porovnávání různých podniků je vhodné do čitatele dát EBIT.

Ukazatele likvidity

Likvidita je schopnost přeměnit aktiva na peněžní prostředky. Likvidní prostředky mají většinou malou výnosnost, ale také malé riziko.

Běžná likvidita (= current ratio) – vyjadřuje, kolikrát běžná aktiva pokrývají krátkodobé závazky. Ukazatel je měřítkem budoucí solventnosti podniku, za standart se považuje, pokud vychází v intervalu 1,5 – 2,5.

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé cizí zdroje (krátkodobé závazky)}} \quad (8)$$

Pohotová likvidita (= quick asset ratio) – oproti běžné likviditě se z tohoto ukazatele vyřazují nejméně likvidní oběžná aktiva – zásoby. Standardní hodnoty se pohybují mezi 1 – 1,5. Hodnota 1 by znamenala, že podnik je schopen splatit své závazky bez toho, aby musel prodat své zásoby. (Kislingerová a spol., 2007)

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}} \quad (9)$$

Okamžitá (peněžní) likvidita (= cash position ratio) – vyjadřuje schopnost hradit právě splatné dluhy. Do čitatele se dosazují peněžní prostředky v hotovosti, na účtech a jejich ekvivalenty, jako jsou obchodovatelné krátkodobé cenné papíry nebo šeky. Okamžitá likvidita je zajištěna při hodnotě 0,2, standardní hodnota je 0,5.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}} \quad (10)$$

Ukazatele aktivity

Vázanost celkových aktiv (= total assets turnover) – měří produkční efektivnost podniku. Tento ukazatel by měl být co nejnižší. Při hodnocení je důležité posuzovat vlivy způsobu oceňování aktiv a metody odepisování.

$$\text{Vázanost celkových aktiv} = \frac{\text{aktiva}}{\text{roční tržby}} \quad (11)$$

Obrat celkových aktiv – vyjadřuje počet obrátek aktiv za rok. Cílem podniku je zvyšovat tento ukazatel, což jde buď lepším využíváním aktiv nebo odprodáním části nepotřebných aktiv. Obrat aktiv by měl vycházet vyšší než 1.

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{roční tržby (výnosy)}}{\text{aktiva}} \quad (12)$$

Doba obratu zásob – vyjadřuje průměrný počet dní, po které jsou zásoby v podniku (doba od nákupu materiálu po prodej výrobků). Podniky se snaží dobu obratu zásob co nejvíce zkrátit.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{průměrná zásoba}}{\text{denní spotřeba}} \quad (13)$$

nebo

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{\text{průměrná\ zásoba}}{\text{tržby}} * 360 \quad (14)$$

Obrat zásob – udává, kolikrát se během daného roku zásoby v podniku spotřebují – prodají a znovu naskladní. Ukazatel je počítán z tržní ceny, což způsobuje nadhodnocování obrátek. Pro získání přesnějšího výsledku je možné použít průměrné roční zásoby (průměr konečných měsíčních stavů na účtu 132). Vyšší obrat zásob, než je průměr v daném odvětví, je pro podnik pozitivní, znamená to, že nedrží přebytečné zásoby, které přinášejí náklady. Pokud vyjde obrat nízký a k tomu nepoměrně vysoký ukazatel likvidity, má podnik pravděpodobně zastaralé zásoby.

$$Obrat\ zásob = \frac{\text{roční\ tržby}}{\text{zásoby}} \quad (15)$$

Obrat dlouhodobého majetku – je významný ukazatel při rozhodování, zda pořídit další produkční majetek. V případě, že ukazatel vychází nižší, než je oborový průměr, měla by se zvýšit výrobní kapacita a zároveň je třeba omezit investice podniku.

$$Obrat\ dlouhodobého\ majetku = \frac{\text{roční\ tržby}}{\text{dlouhodobý\ majetek}} \quad (16)$$

Doba inkasa pohledávek – vyjadřuje, jak dlouho čekáme na inkaso za prodané výrobky nebo služby, snahou je dobu co nejvíce zkrátit.

$$Doba\ inkasa\ pohledávek = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}} * 360 \quad (17)$$

Doba odkladu plateb – vyjadřuje počet dnů, po které nejsou uhrazeny krátkodobé závazky, snahou je dobu co nejvíce zvyšovat.

$$Doba\ odkladu\ plateb = \frac{\text{krátkodobé\ cizí\ zdroje}}{\text{tržba}} * 360 \quad (18)$$

Obratový cyklus peněz

$$OCP = \text{doba obratu zásob} + \text{doba inkasa pohledávek} - \text{doba odkladu plateb} \quad (19)$$

Ukazatele zadluženosti

Celková zadluženost (= debt ratio) – vyjadřuje, jaký podíl má dluh na celkovém financování podniku, podává informace o finančním riziku. Věřitelé požadují nízký ukazatel zadluženosti.

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (20)$$

Dlouhodobá zadluženost

$$\text{Dlouhodobá zadluženost} = \frac{\text{dlouhodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (21)$$

Krátkodobá zadluženost

$$\text{Krátkodobá zadluženost} = \frac{\text{krátkodobý cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (22)$$

Kvóta vlastního kapitálu – je doplňkem k celkové zadluženosti – jejich součet je roven 1. Je vyjádřením finanční nezávislosti podniku.

$$\text{Kvóta vlastního kapitálu} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} \quad (23)$$

Finanční páka – ovlivňuje rentabilitu vlastního kapitálu, s růstem finanční páky se zvyšuje rentabilita vlastního kapitálu.

$$\text{Ukazatel finanční páky} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (24)$$

Úrokové krytí (= interest coverage) – vyjadřuje, kolikrát zisk převažuje nákladové úroky. Čím je úrokové krytí vyšší, tím je věřitelské riziko menší.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{úroky}} \quad (25)$$

Koeficient zadluženosti – ukazatel je někdy také označován jako zadluženost vlastního kapitálu. Říká nám, kolikrát dluh převyšuje hodnotu vlastního kapitálu. Oproti celkové zadluženosti je možné, aby jeho hodnota byla větší než 100%.

$$\text{Koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (26)$$

Dlouhodobé krytí stálých aktiv – pokud je hodnota vyšší než 1 je podnik překapitalizován, což přináší vyšší stabilitu podniku.

$$\text{Dlouhodobé krytí stálých aktiv} = \frac{\text{vlastní kapitál} + \text{dlouhodobý cizí kapitál}}{\text{stálá aktiva}} \quad (27)$$

4. Možnosti využití dotačních titulů

4.1. Zákon o podpoře malého a středního podnikání

V české legislativě je zákon, který se věnuje podpoře nově vznikajících podniků a upevnění ekonomické stability malých a středních podniků. Jedná se o zákon č. 47/2002 Sb. Zákon o podpoře malého a středního podnikání.

Oblasti podpory dle zákona (§3):

„Podpora může být poskytnuta na:

- a) projekty zaměřené na investice,*
- b) výchovu a vzdělávání ve vzdělávacích programech středních škol ukončených výučním listem,*
- c) zvyšování odbornosti dospělých,*
- d) hospodářské a technické poradenství,*
- e) projekty sdružení pro rozvoj malých a středních podnikatelů a k posílení jejich postavení na trhu,*
- f) získávání informací o podnikání,*
- g) projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky malí a střední podnikatelé využívají*
- h) projekty v regionech se soustředěnou podporou státu a v ostatních regionech, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů,*
- i) vytváření nových pracovních míst,*
- j) navazování kontaktů a spolupráce se zahraničními partnery a účast na vnitrostátních i zahraničních výstavách a veletrzích,*
- k) zavedení systémů zajišťujících zvýšení kvality produkce a řízení podniků a využití služeb podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,*
- l) projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí, poskytování technických informací a poradenských služeb nebo vybraných provozních nákladů určených na činnosti spojené s ochranou životního prostředí.“ (Zákon č. 47/2002 Sb.)*

4.1.1. Program Záruka 2015 až 2023

Ministerstvo průmyslu a obchodu založilo nový Zaruční fond Záruka 2015 až 2023 pro poskytování záruk pro malé a střední podniky a vyhlásilo první výzvu na předkládání žádostí o poskytování záruk za úvěry podnikatelů u komerčních bank.

Program je vyhlášen podle zákona č. 47/2002. Cílem programu je podpořit realizaci podnikatelských projektů malých a středních podniků prostřednictvím záruk k bankovním úvěrům až do výše 80% jistiny úvěrů, která může být až 30 mil. Kč. Záruky budou vystavovány Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou na úvěry poskytované zejména na pořízení a rekonstrukci dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a financování zásob.

Příjemcem podpory musí být malý nebo střední podnikatel podle Doporučení 2003/361/ES, který je oprávněn podnikat v odpovídající ekonomické činnosti, musí být registrován jako poplatník daně z příjmu, nesmí být v úpadku, likvidaci, není vedena exekuce na jeho majetek, nebyla mu zakázána podnikatelská činnost a nesmí mít žádné nedoplatky vůči vybraným institucím a vůči poskytovatelům podpory z projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie.

Projekt musí být realizován na území ČR a být v souladu s principem rovných příležitostí EU.

Způsobilé výdaje hrazené ze zaručovaného úvěru musí bezprostředně souviset s realizací projektu a musí být uhrazeny nejdříve v den uzavření smlouvy o zaručovaném úvěru. Způsobilými výdaji jsou náklady na:

- pořízení a rekonstrukci dlouhodobého hmotného majetku,
- pořízení dlouhodobého nehmotného majetku (odepisovatelný),
- koupi obchodního závodu od osoby, která není spřízněná s příjemcem podpory,
- pořízení zásob (pouze jako podpora de minimis podle Nařízení Komise č. 1407/2013).

DPH je součástí způsobilého výdaje. Nezpůsobilým výdajem je splacení dříve poskytnutého úvěru.

Žádost o podporu se předkládá přímo Českomoravské záruční a rozvojové bance, a.s. a musí obsahovat minimálně tyto informace:

- název a velikost podniku,

- popis projektu včetně termínů zahájení a ukončení,
- umístění projektu,
- seznam nákladů,
- druh podpory a výši veřejného financování, které je pro daný projekt potřeba.

Pro podnikatele jsou připraveny dva typy záruk: S-záruka s finančním příspěvkem nebo M – záruka. (www.mpo.cz)

Obrázek 3 - Přehled hlavních parametrů jednotlivých záručních produktů

Přehled hlavních parametrů jednotlivých záručních produktů:

Program	ZÁRUKA 2015 až 2023	ZÁRUKA 2015 až 2023
Produkt	M-záruka	S-záruka s finančním příspěvkem
Klient	malý podnikatel	malý a střední „sociální“ podnikatel
Místo realizace projektu	celá Česká republika	celá Česká republika
Podporovaná ekon. činnost • všechny projekty v Praze • investiční projekty v mimopražských regionech	zpracovatelský průmysl, stavebnictví, obchod, ubytování, stravování a pohostinství, doprava a skladování, informační a komunikační činnosti, profesní, vědecké a technické činnosti, vzdělávání, zdravotní a sociální péče a další vybrané obory (podrobněji příloha programu)	
Podporovaná ekon. činnost • projekty financování zásob a pořízení drobného nehmotného majetku v mimopražských regionech	ubytování, stravování a pohostinství, doprava a skladování, informační a komunikační činnosti, profesní, vědecké a technické činnosti, administrativní a podpůrné činnosti, vzdělávání, zdravotní a sociální péče, kulturní, zábavní a rekreační činnosti a další vybrané obory + omezeně podporovány tyto obory: výroba potravinářských výrobků, výroba nápojů, výroba textilií, velkoobchod a maloobchod (podrobněji příloha programu)	
Účel úvěru	zásoby a drobný hmotný a nehmotný majetek, investice	investice
Max. výše úvěru v Kč*	4 000 000	není omezená
Max. výše ručení v %	70 %	80 %
Max. výše ručení v Kč	2 800 000	20 000 000
Max. doba ručení	6 let	8 let
Finanční příspěvek	ne	10 % z úvěru, max. 500 000 Kč
Cena záruky	bez poplatku	bez poplatku
Režim veřejné podpory	de minimis	de minimis bloková výjimka
Smlouva mezi úvěr. bankou a ČMZRB	nutná	nutná

* úvěr může být poskytnut v cizí měně, plnění ze záruky pouze v Kč

Zdroj: www.cmzrb.cz, Pokyny pro žadatele

4.2. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost

OPP IK je operační program nazvaný Podnikání pro konkurenceschopnost, který umožňuje získat dotaci v období let 2014-2020. Žadatelé si mezi sebe během šesti let rozdělí celkem 120 mld. Kč a projekty se budou týkat těchto čtyř oblastí:

- rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace,
- podpora podnikání a konkurenceschopnosti malých a středních podniků,
- efektivnější nakládání s energií, rozvoj energetické infrastruktury včetně obnovitelných zdrojů, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání s energií a druhotnými surovinami,
- rozvoj informačních a komunikačních technologií.

4.2.1. Úspora energií

Jednou z aktuálně otevřených výzev OPP IK je Úspory energie – výzva II, která bude otevřena až do 31. března 2018.

Cílem tohoto dotačního programu je zvýšit energetickou účinnost podnikatelského sektoru. Dotaci lze získat na výměnu staré technologie na výrobu energie a na zavedení využívání odpadní energie ve výrobě. Dále lze zažádat v případě modernizace či rekonstrukce rozvodů elektřiny, plynu a tepla v budovách.

Příjemcem této podpory se může stát malý, střední nebo velký podnik, který má oprávnění podnikat na území České republiky v odpovídající podporované ekonomické činnosti. Dále se musí jednat o poplatníka daně z příjmů registrovaného na finančním úřadě, vůči kterému nesmí mít žádné nedoplatky daně, stejně tak jako k dalším vybraným institucím (České správě sociálního zabezpečení, zdravotním pojišťovnám, Celní správě ČR, atd.).

Na jeden projekt lze získat dotaci v minimální výši 500 tis. korun a maximálně do výše 250 mil. korun. Žádá-li o dotaci malý podnik, je podpora poskytována do výše 50%, v případě středního podniku je to 40% a pokud se jedná o podnik velký podpora je poskytnuta maximálně do 30%. Na Energetický posudek lze získat maximálně 350 tis. korun, přičemž procentuální maximální výše podpory je pro jednotlivé velikosti podniků stejná.

Způsobilými výdaji, na které lze získat dotaci se rozumí investiční náklady a opatření, které vedou k úspoře energie.

V rámci této výzvy dotačního programu OPP IK jsou za způsobilé výdaje považovány:

- projektová dokumentace – jedná se o externě nakupované služby, které mohou mít hodnotu maximálně 5% z položkového rozpočtu. Konkrétně se jedná o dokumentace na stavební povolení, dokumentace pro provedení stavby, realizační dokumentace staveb, dokumentace skutečného provedení stavby,

- inženýrské sítě,
- rekonstrukce nebo modernizace staveb,
- vedlejší rozpočtové náklady,
- ostatní stroje nebo zařízení včetně řídicího software,
- náklady na zpracování energetického posudku,
- inženýrská činnost ve výstavbě.

Mezi nezpůsobilé výdaje patří například:

- nákup pozemků a staveb,
- splátky půjček a úvěrů,
- před-projektová příprava a dokumentace,
- náklady na záruky, pojištění, úroky, bankovní poplatky, kurzové ztráty, celní a správní poplatky.

Žadatel o podporu je povinen vyplnit žádost a přiložit k ní povinné přílohy:

- rozvaha a výkaz zisků a ztrát s informacemi za poslední 2 uzavřená účetní období
 - subjekty, které vedou daňovou evidenci přiloží daňová priznání za 2 uzavřená účetní období,
 - prohlášení ke statutu malého a středního podnikatele,
 - finanční výkaz,
 - výpis z katastru nemovitostí,
 - podnikatelský záměr,
 - energetický posudek,
 - projektová dokumentace,
 - položkový rozpočet,
 - souhrnný rozpočet projektu,
 - prohlášení k žádosti o podporu.
- (www.agentura-api.org)

Metodika

Cílem práce je vymezit specifika podnikání malých a středních podniků s aspektem na způsoby financování jejich činností včetně možnosti využití dotačních titulů. A následné zhodnocení finanční struktury konkrétního podniku pomocí vybraných metod finanční analýzy a na základě výsledků případně navrhnout doporučení na zlepšení.

Možné způsoby a ukazatele finanční analýzy jsou popsány v teoretické části v kapitole 3.3. – Hodnocení finanční výkonnosti podniku. Pro tuto práci bude konkrétně použita horizontální analýza vybraných položek aktiv a pasiv z rozvahy a vybrané položky z výkazu zisku a ztráty. Změny v průběhu sledovaného období budou vyjádřeny v absolutních částkách i jako procentuální změna oproti předchozímu období. Absolutní změna bude počítána podle vzorce č. 28.

$$D_{t|t-1} = X(t) - X(t - 1) \quad (28)$$

Relativní změna bude vyjádřena jako vzorec č. 29.

$$I_{t|t-1} = \left(\frac{X(t)}{X(t - 1)} - 1 \right) \times 100 \quad (29)$$

Dále budou spočítány poměrové ukazatele. Jelikož mají různí autoři v mnoha případech uvedeny mírně odlišné vzorce pro výpočet, jsou zde v tabulce č. 4 uvedeny konkrétní vybrané varianty vzorců. Položky z výkazů včetně zdroje a řádku jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka 3 - Položky z Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty použité pro výpočet ukazatelů finanční analýzy

Ukazatel	Zkratka	Zdroj
Aktiva celkem	A	Rozvaha ř. 001
Dlouhodobý majetek	DM	Rozvaha ř. 003
Oběžná aktiva	OM	Rozvaha ř. 031
Zásoby	Z	Rozvaha ř. 032
Pohledávky z obchodních vztahů	Pohl.	Rozvaha ř. 049
Krátkodobý finanční majetek	KFM	Rozvaha ř. 058
Peníze	Pen.	Rozvaha ř. 059
Účty v bankách	BÚ	Rozvaha ř. 060
Passiva celkem	P	Rozvaha ř. 067
Vlastní kapitál	VK	Rozvaha ř. 068
Základní kapitál	ZK	Rozvaha ř. 069
Fondy ze zisku	FzZ	Rozvaha ř. 079
Nerozdělený zisk minulých let	NZ	Rozvaha ř. 083
Výsledek hospodaření běžného účetního období	VH	Rozvaha ř. 085
Cizí zdroje	CZ	Rozvaha ř. 086
Dlouhodobé závazky	DZ	Rozvaha ř. 092
Krátkodobé závazky	KZ	Rozvaha ř. 103
Krátkodobé cizí kapitál	KCK	Rozvaha ř. 103+117
Tržby	Tr	Výkaz zisku a ztráty ř. 005+001
Nákladové úroky	NÚ	Výkaz zisku a ztráty ř. 043
Daň z příjmů za běžnou činnost	DzP	Výkaz zisku a ztráty ř. 049
Zisk před úroky a zdaněním	EBIT	Výkaz zisku a ztráty ř. 060+049+043
Zisk po zdanění	EAT	Výkaz zisku a ztráty ř. 060

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 4 - Vzorce použitých poměrových ukazatelů

Poměrový ukazatel	Vzorec výpočtu
Ukazatele rentability	
Rentabilita aktiv – ROA	EAT/A
Rentabilita kapitálu – ROE	EAT/VK
Rentability tržeb – ROS	EAT/tr
Ukazatele likvidity	
Běžná likvidita	OM/KCK
Pohotová likvidita	(OM-Z)/KCK
Okamžitá likvidita	(pen.+BÚ)/KCK
Ukazatele zadluženosti	
Celková zadluženost	CZ/A
Běžná zadluženost	KZ/A
Dlouhodobá zadluženost	DZ/A
Koeficient zadluženosti	CZ/VK
Kvóta vlastního kapitálu	VK/A
Ukazatele aktivity	
Vázanost celkových aktiv	A/tr.
Obrat celkových aktiv	Tr./A
Obrat dlouhodobého majetku	Tr./DM
Doba obratu zásob	(Z/tr) x 360
Doba inkasa pohledávek	(pohl./tr.) x 360
Doba odkladu plateb	(KZ/tr.) x 360

Zdroj: vlastní zpracování

U všech poměrových ukazatelů bude sledován jejich vývoj v čase. Vybrané ukazatele budou také porovnány s odvětvím průmysl získaných z Českého statistického úřadu.

Komparace bude provedena se středními podniky ve všech odvětvích spadajících do průmyslu, to znamená podniky, které podle CZ-NACE patří do skupin B, C, D a E. Ukazatele rentability budou navíc srovnány s výsledky v odvětví zpracovatelského průmyslu – CZ-NACE 2800 Výroba strojů a zařízení j.n., které zahrnují všechny velikosti podniků i fyzické osoby podnikající na základě Živnostenského zákona a zvláštních předpisů. Poměrové ukazatele likvidity budou porovnány s doporučenými hodnotami, které uvádí autoři Sedláček (2011), Hrdý a Krechovská (2013).

Analyzovaná data jsou z let 2010 až 2015 a jsou získaná z Přílohy účetních závěrek jednotlivých let. Účetní závěrka vybraného podniku za rok 2016 ještě není v době zpracování zveřejněna. Ukazatele z odvětví průmyslu jsou na stránkách Českého statistického úřadu zveřejněny zatím pouze do roku 2014. (www.czso.cz)

Vybraným podnikem, jehož data budou analyzována je KOOL Trading, spol. s r.o. Jedná se o výrobní podnik spadající do kategorie malých a středních podniků. Předmět činnosti

podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE je Výroba strojů pro těžbu, dobývání a stavebnictví.

5.1. Obecná charakteristika firmy

Sledovaný podnik byl do obchodního rejstříku zapsán dne 24. července 1992 pod obchodní firmou KOOL Trading, spol. s r.o. (dále KOOL) se sídlem v Třešti.

Předměty činnosti podniku:

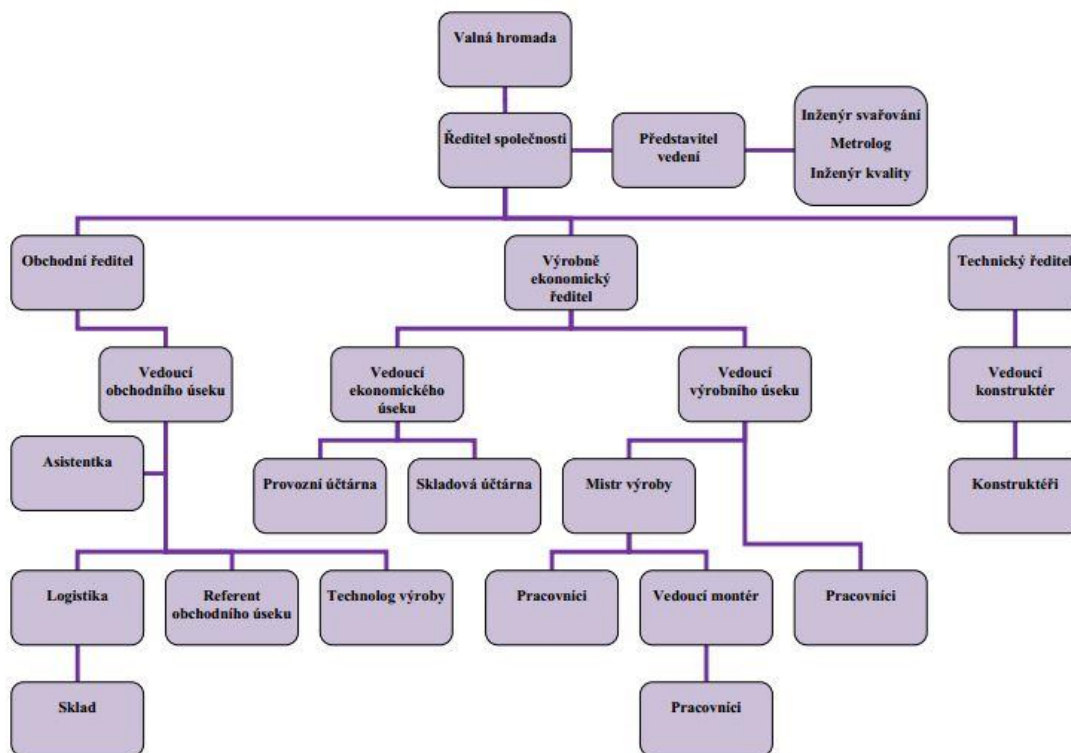
- zámečnictví, nástrojařství,
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona,
- projektová činnost ve výstavbě,
- projektování objektů a zařízení pro hornickou činnost a projektování objektů a zařízení pro činnost prováděnou hornickým způsobem,
- montáž, opravy, zkoušky a prohlídky technologických zařízení při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem na povrchu,
- silniční motorová doprava – nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 t včetně,
- silniční motorová doprava – nákladní vnitrostátní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 t včetně,
- silniční motorová doprava – nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti do 3,5 t včetně,
- silniční motorová doprava – nákladní mezinárodní provozovaná vozidla o největší povolené hmotnosti nad 3,5 t včetně,
- provádění staveb, jejich změn a odstraňování.

Podnik je pokračovatelem dlouhodobé tradice projektování a výroby technologických linek a pásových dopravníků pro kamenoprůmysl. Od svého vzniku se společnost postupně vyvíjela a v současné době má moderní vybavení a zkušený tým zaměstnanců. V letech 2002-2003 a 2011 došlo ke stavbě nových výrobních a montážních hal a lakovny. Dále byly v průběhu let zpevněny venkovní skladovací a montážní plochy a byly postaveny další haly – hala pro dělení materiálu, haly s pálicím CNC pracovištěm a haly na otryskávání ocelových profilů. V neposlední řadě byla postavena nová administrativní budova s vrátnicí a archivem. To vše se odrazilo nejen ve zvýšení výrobní kapacity

podniku, ale i ve vyšší kvalitě produkce s možností kompletace a prověření jednotlivých uzlů vyráběných technologií již ve výrobním závodě.

Hlavními aktivitami společnosti jsou projekční a konstrukční činnost v oboru zpracování a přepravy nerostných surovin. Navrhují a realizují technologické linky a pásové dopravníky v kamenoprůmyslu. KOOL v současné době disponuje projekční skupinou zkušených pracovníků s odbornou kvalifikací a velmi dobrým technickým zázemím. Společnost od svého vzniku získala mnoho zkušeností z různých zeměpisných oblastí celého světa, realizovala okolo stovky větších staveb technologických celků „na klíč“. (www.kool.cz, Příloha účetní závěrky)

Obrázek 4 - Organizační schéma podniku

Zdroj: Příloha účetní závěrky

V současné době podnik zaměstnává asi 80 zaměstnanců a patří mezi jednoho z nejdůležitějších zaměstnavatelů v mikroregionu Třeštsko.

V roce 2005 byla v Bulharsku založena dceřiná společnost KOOL BG OOD Plovdiv, dva roky po založení společnost koupila starší výrobní areál ve městě Peruštica, který postupně renovuje a modernizuje. Firma se věnuje inženýrské, obchodní, výrobní a servisní činnosti ve stejném oboru jako její mateřská společnost v České republice, tedy výrobě ocelových konstrukcí a pásových dopravníků. Kromě montáže vlastních výrobků

se věnuje také spojování gumových pásů na dopravnících lepením za tepla i za studena. V současné době zaměstnává asi 30 zaměstnanců. Roční obrat se pohybuje okolo 3 mil. EUR.

V roce 2012 společnost změnila účetní období a z kalendářního roku přešla na rok hospodářský se začátkem v dubnu. Znamenalo to, že účetní rok 2012 měl 15 měsíců. KOOL jako dodavatel pásových dopravníků začíná s pracemi převážně v zimě, kdy končí těžba v lomech, a tak má koncem kalendářního roku nejvíce nedokončené výroby. Kromě zkreslení výsledku hospodaření v účetní závěrce si společnost chtěla posunout období, ve kterém se dělá inventarizace, na jaro. Mnoho materiálu je totiž skladováno na otevřených plochách v areálu podniku.

Podnik dodává velké množství investičních celků i do zahraničí o čemž svědčí i výše tržeb.

Tabulka 5 – Tržby z investiční celků v zahraničí a v tuzemsku (v tisících Kč)

Rok	Tuzemsko	Zahraníčí
2011	129 204	31 012
2012	43 981	50 754
2013	45 521	49 391
2014	38 508	50 923

Zdroj: vlastní zpracování

5.2. Použité zdroje financování

Z popsaných zdrojů financování v kapitole číslo 3.2. KOOL využívá převážně pouze zdroje vlastní. Nové investiční celky jsou pořizovány z nerozděleného zisku a odpisů. Z cizích zdrojů v současné době společnost využívá pouze obchodní úvěr. Od svého založení měla společnost jediný bankovní úvěr, v roce 1995 asi na 3,5 milionů, který byl použit na koupi a výstavbu současného areálu společnosti.

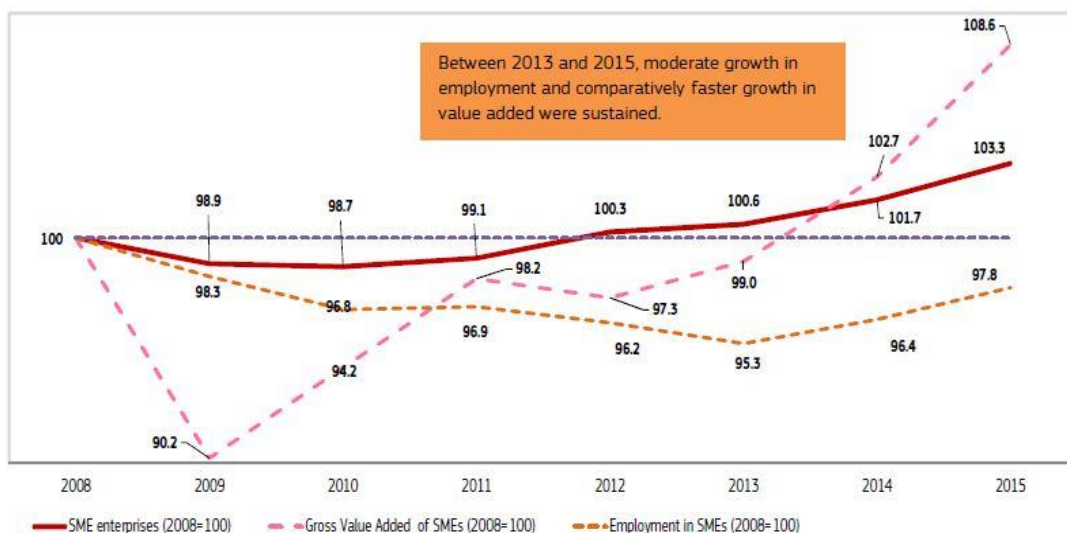
5.3. Využívané dotace

Podnik za svou existenci využil už tři dotace. V roce 1996 to byla dotace na úroky z úvěru použitého na výstavbu nové haly, dotace byla ve výši 200 tis. korun. Další dotace byla z fondů Evropské unie a byla v roce 2013 použita na přestavbu výrobní haly. Poslední dotace kompenzovala mzdové náklady při vzdělávání zaměstnanců – konstruktérů v počítačových 3D modelování

5.4. Význam malých a středních podniků v ekonomice

Na území Evropské unie spadá v dnešní době drtivá většina podniků právě do kategorie malých a středních podniků, Evropský parlament uvádí, že je to až 99% evropských firem. Celkový počet SME (malé a střední podniky) v EU je přibližně 21 milionů a zaměstnávají okolo 33 milionů osob. Vytváří tak asi 70% všech pracovních míst a na tvorbě HDP Evropské unie se podílí 60%. Z těchto čísel vyplývá, že jejich prosperita je zásadní pro celou ekonomiku EU. Vývoj počtu SME, přidané hodnoty a zaměstnanosti je znázorněn v grafu číslo 1. V důsledku důležitosti SME byl přijat Evropský akt pro malé podniky (Small Business Act, 2008), který má zlepšit přístup k malým podnikatelům. Má podporovat konkurenceschopnost a růst malých a středních podniků. V jednotlivých zemích i v jednotlivých odvětvích se počty SME samozřejmě mohou lišit. V České republice bylo v minulém roce v sektoru malých a středních podniků dle Českého statistického úřadu celkem 1 139 330 právnických a fyzických osob s počtem zaměstnanců maximálně 249. Je to 99,83% z celkového počtu všech podniků. Podíl přidané hodnoty SME byl 54,12% a podíl na celkové zaměstnanosti byl 58,90%. (Veber & Srpová, 2008; www.mpo.cz; www.europarl.europa.eu)

Graf 1 - Počet malých a středních podniků v EU, přidaná hodnota a zaměstnanost v nefinančním sektoru od roku 2008 do roku 2015

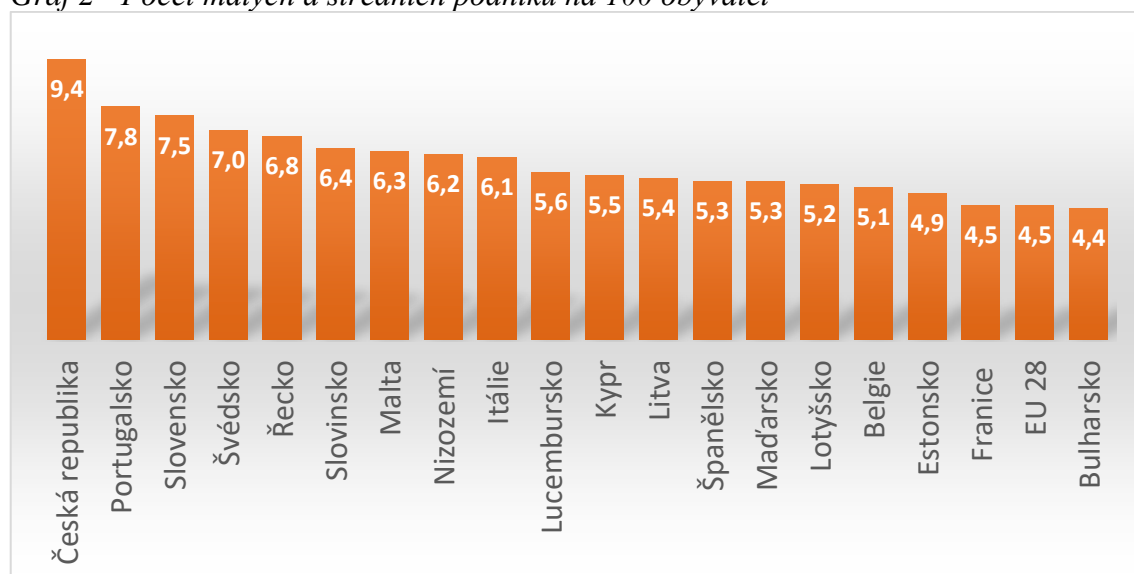
Zdroj: Annual report on European SMEs, www.ec.europa.eu

Červená plná čára znázorňuje vývoj počtu malých a středních podniků, rok 2008 je brán jako 100%. Do roku 2012 počet SME mírně klesal, od roku 2012 počet SME postupně roste. Oranžová přerušovaná čára představuje vývoj počtu zaměstnaných osob v malých

a středních podniků. Počet osob byl nejvyšší v základním roce, potom postupně klesal až do roku 2013, od tohoto roku stoupá. Růžová přerušovaná čára znázorňuje hrubou přidanou hodnotu, která od roku 2013 výrazně stoupá.

Počet malých a středních podniků na 100 obyvatel je v průměru v celé Evropské unii 4,5. V následujícím grafu č. 2 je počet SME ve vybraných státech Evropské unie.

Graf 2 - Počet malých a středních podniků na 100 obyvatel

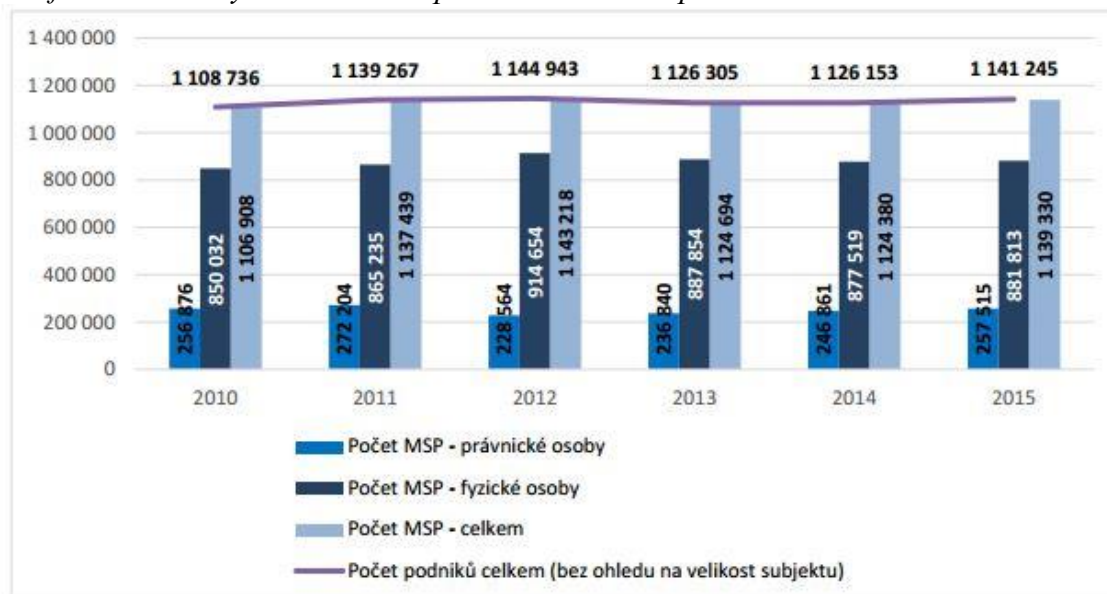

Zdroj: Annual report on European SMEs, www.ec.europa.eu

Z grafu vyplývá, že nejvíce malých a středních podniků je v České republice a to 9,4 podniků na 100 obyvatel, což je výrazně více než je evropský průměr.

Detailněji je počet SME v ČR zobrazen v grafu č. 3, ve kterém je zobrazen celkový vývoj počtu podniků v letech 2010-2015. Zvláště je vidět počet SME celkem i rozdělení na fyzické a právnické osoby.

Graf 3- Počet malých a středních podniků v České republice

Zdroj: Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2015, Ministerstvo průmyslu a obchodu

Společenským přínosem je možnost samostatné realizace produktivních lidí. Lidé se ve svých vlastních podnicích učí zodpovědnosti a jak přežít, protože důsledky neúspěchu nesou oni sami. Na rozdíl od velkých podniků nebývají malé a střední podniky vlastněny zahraničními subjekty, a tak jsou mnohem více spjaty s regionem, ve kterém se nachází. Tyto firmy jsou pro obyvatele mnohem méně anonymní i kvůli tomu, že podnikatel v daném regionu zpravidla bydlí. Danému regionu přináší pracovní místa, ekonomické výhody a případně také sponzorování.

Ekonomickým přínosem malých a středních podniků je jejich flexibilita, dokáží se pohotově přizpůsobovat měnícím se potřebám trhu. Nevýhodou může být, že tyto podniky většinou nemohou dosáhnout monopolního postavení na trhu. Uplatňují se hlavně v okrajových částech trhu, o které už velké podniky nejeví zájem, velmi často spolupracují s velkými podniky jako jejich subdodavatelé. Malé a střední podniky jsou jako subdodavatelé hodně využívány v automobilovém průmyslu a ve stavebnictví. Autoři Veber a Srpová (2008) ještě zmiňují koncepci LEAN (= snaha o úsporu cestou „zeštíhlení“), kde je zmíněno, že malé a střední firmy mají provozní činnost méně náročnou na energii a suroviny, stejně tak administrativa není rozsáhlá. To vede k tomu, že mohou i v malé produkci dosahovat konkurenceschopných cen. Podniky reagují na změny a potřeby trhu mnohem citlivěji a kapitálová náročnost na pracovní místo je nižší než u velkých podniků.

6.1. Horizontální analýza vybraných položek rozvahy a výsledovky

6.1.1. Horizontální analýza aktiv

K horizontální analýze aktiv byly vybrány kromě aktiv celkem také položky, které mají největší podíl v rámci aktiv, což je dlouhodobý majetek a oběžný majetek.

Tabulka 6 - Horizontální analýza aktiv (v tisících Kč)

Aktiva	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aktiva celkem	99 878	116 973	110 155	91 997	94 056	94 601
absolutní změna	-	17 095	-6 818	-18 158	2 059	545
relativní změna	-	17,12%	-5,83%	-16,48%	2,24%	0,58%
Dlouhodobý majetek	43 003	49 336	45 648	40 773	34 468	34 315
absolutní změna	-	6 333	-3 688	-4 875	-6 305	-153
relativní změna	-	14,73%	-7,48%	-10,68%	-15,46%	-0,44%
Oběžný majetek	56 719	67 838	64 210	51 099	57 426	60 108
absolutní změna	-	11 119	-3 628	-13 111	6 327	2 682
relativní změna	-	19,60%	-5,35%	-20,42%	12,38%	4,67%

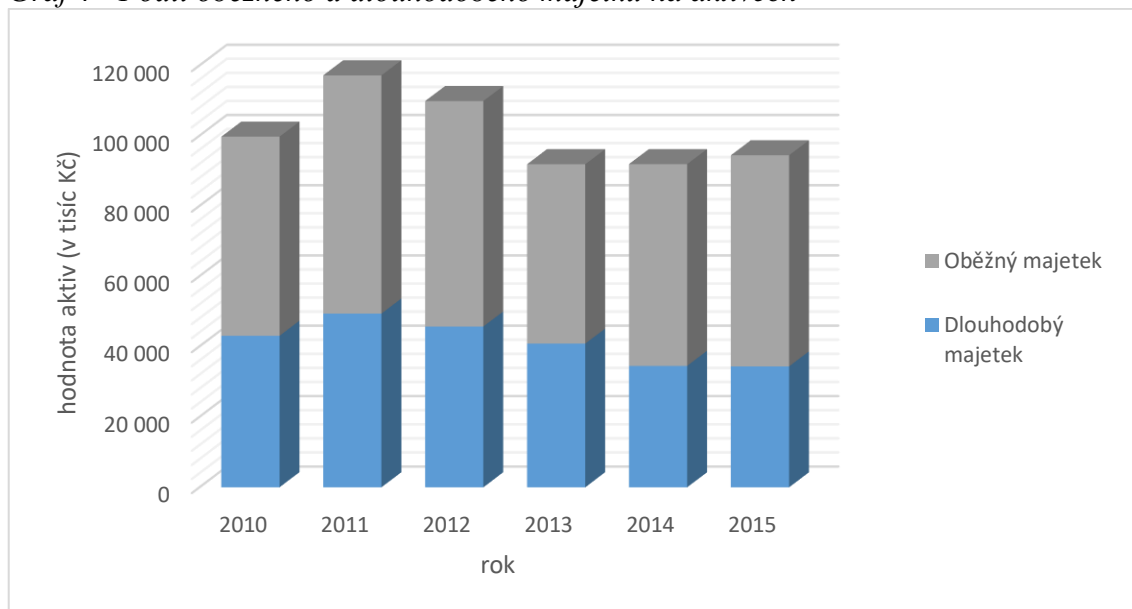
Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky číslo 5 je vidět, že celková hodnota aktiv se v průběhu posledních 6 let zásadněji změnila dvakrát (za větší změnu je brána změna větší než 10%), to v roce 2011 kdy došlo k nárůstu přes 17% a pak v roce 2013 došlo k poklesu o více než 16%. Jakých položek aktiv se změny konkrétně týkaly a proč vznikly, bude analyzováno u jednotlivých skupin majetku níže.

Dlouhodobý majetek v roce 2011 vzrostl oproti předchozímu roku o více než 6 milionů Kč, zvýšení se týká konkrétně položky stavby. Zvýšení bylo zapříčiněno dokončením a zařazením nových hal do dlouhodobého majetku. V dalších letech hodnota dlouhodobého majetku postupně klesá z důvodů postupného opotřebení a následného vyřazení, některé stroje nebo dopravní prostředky byly také prodány.

Také hodnota oběžného majetku v roce 2011 vzrostla o 19,60%. Konkrétně se jednalo o růst položek pohledávky z obchodních vztahů a účty v bankách. Na účtech v bankách byl nárůst o 11,16 milionů korun, což je oproti roku 2010 zvýšení zhruba o 60%. Pokles v roce 2013 oproti roku 2012 způsobil velký úbytek nedokončené výroby a polotovárů, způsobený již zmíněným přechodem na hospodářský rok. Nárůst hodnoty oběžného majetku v roce 2014 byl opět zapříčiněn změnou nedokončené výroby a polotovárů, byly získány nové zakázky.

Graf 4 - Podíl oběžného a dlouhodobého majetku na aktivech

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrné, že oběžný majetek má v aktivech větší hodnotu než dlouhodobý majetek.

6.1.2. Horizontální analýza pasiv

V horizontální analýze pasiv bude analyzováno, které položky z pasiv se v průběhu sledovaných let měnily a jestli v podniku převažuje financování cizím nebo vlastním kapitálem.

Tabulka 7 - Horizontální analýza pasiv (v tisících Kč)

Pasiva	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aktiva celkem	99 878	116 973	110 155	91 997	94 056	94 601
absolutní změna	-	17 095	-6 818	-18 158	2 059	545
relativní změna	-	17,12%	-5,83%	-16,48%	2,24%	0,58%
Vlastní kapitál	86 466	92 190	87 728	85 877	83 778	85 736
absolutní změna	-	5 724	-4 462	-1 851	-2 099	1 958
relativní změna	-	6,62%	-4,84%	-2,11%	-2,44%	2,34%
Cizí zdroje	13 412	24 783	22 327	6 120	10 278	8 865
absolutní změna	-	11 371	-2 456	-16 207	4 158	-1 413
relativní změna	-	84,78%	-9,91%	-72,59%	67,94%	-13,75%

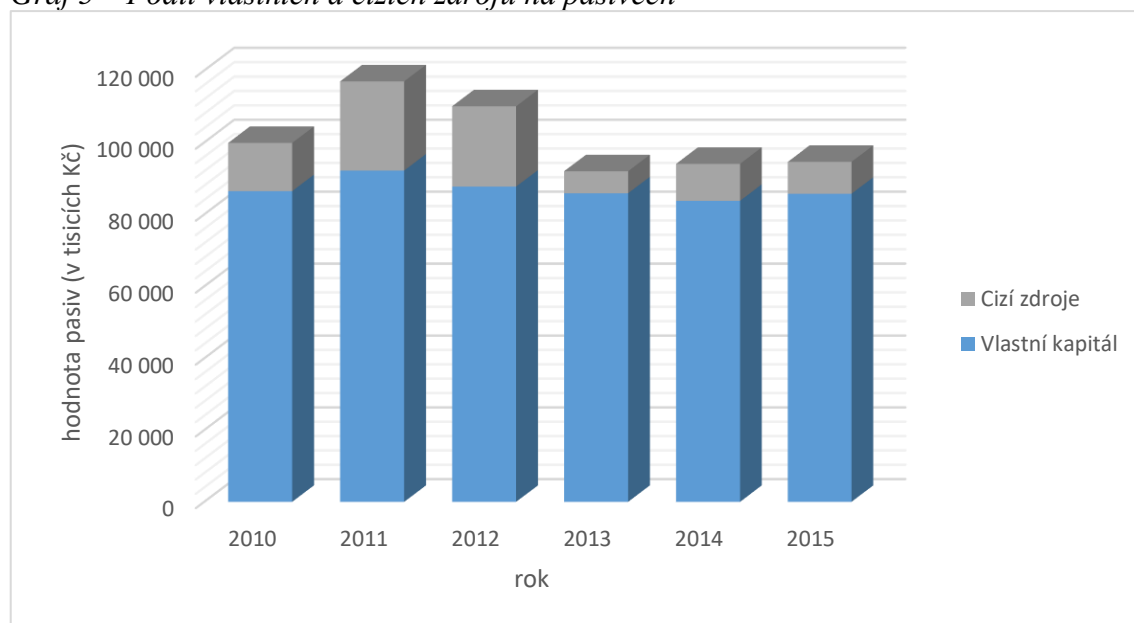
Zdroj: vlastní zpracování

Vlastní kapitál ve sledovaných letech kolísá mezi hodnotami 83,78 a 92,19 miliony Kč. Jediný větší výkyv v hodnotě vlastního kapitálu než 5% byl v roce 2011. V tomto roce podnik vygeneroval o 3 miliony vyšší zisk než v roce 2010. V následujícím roce byl podnik ve ztrátě, což způsobilo i pokles vlastního kapitálu. O rok později KOOL znovu

generoval zisk, přesto hodnota vlastního kapitálu klesla (klesl nerozdělený zisk minulých let).

Nárůst cizích zdrojů v roce 2011 zapříčinilo velké navýšení krátkodobých přijatých záloh na budoucí zakázky o více než 8 milionů korun. V roce 2013 cizí zdroje klesly o 72,6%, velké snížení bylo u závazků z obchodních vztahů, které se snížily o necelých 10 milionů Kč. Stejná položka z pasiv způsobila pohyby i v dalších letech.

Graf 5 – Podíl vlastních a cizích zdrojů na pasivech

Zdroj: vlastní zpracování

Pasiva jsou složena převážně z vlastních zdrojů. Nejvyšší podíl vlastního kapitálu na pasivech celkově je v roce 2013 - 93,3%. Z grafu je vidět, že podnik používá cizí zdroje pouze okrajově, a to převážně ve formě závazků z obchodního styku.

Podnik si veškeré nově pořizované investiční celky financuje z vlastních zdrojů, konkrétně z výsledku hospodaření. Vývoj výsledku hospodaření ve sledovaném období je zobrazen v grafu číslo 6.

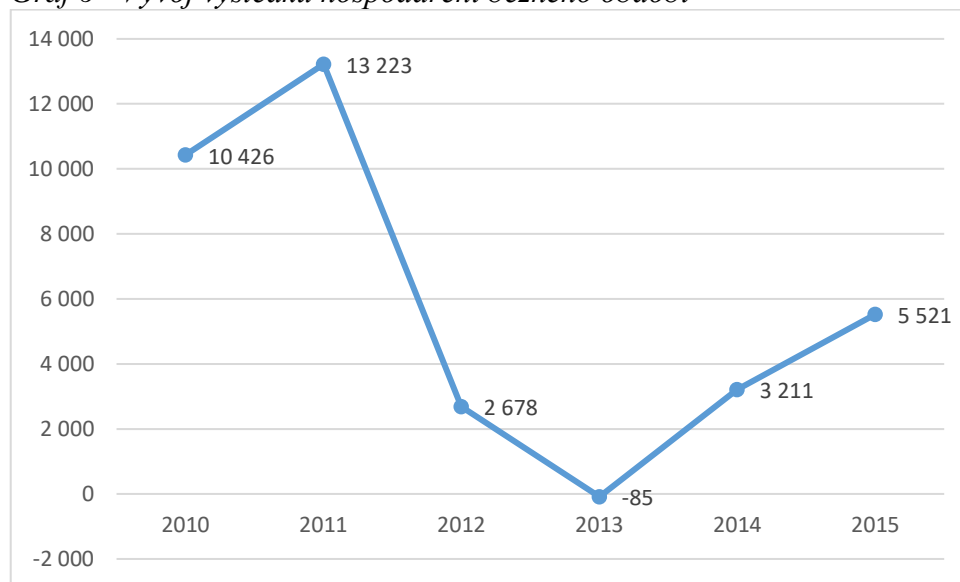
Důležité je pro podnik sledovat adekvátní krytí provozních potřeb pracovním kapitálem. Čistý pracovní kapitál je část oběžného majetku, která je financována dlouhodobým kapitálem.

Tabulka 8 - Čistý pracovní kapitál v letech 2010-2015 (v tisících Kč)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Oběžný majetek	56 719	67 838	64 210	51 099	57 426	60 108
Krátkodobé závazky	12 571	23 807	21 644	5 669	9 921	8 602
Čistý pracovní kapitál	44 148	44 031	42 566	45 430	47 505	51 506

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6 - Vývoj výsledku hospodaření běžného období

Zdroj: vlastní zpracování

Pokles zisku a ztráta v letech 2012 a 2013 byla podle podniku způsobena snahou investorů o poskytnutí služeb za co nejnižší ceny a vliv nekompetentní konkurence a zároveň i oslabení české ekonomiky.

6.1.3. Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty

Pro horizontální analýzu Výkazu zisku a ztráty byly vybrány následující položky:

- Výkony zahrnující tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, změnu stavu zásob vlastní výroby a aktivaci.
- Výkonová spotřeba zahrnuje spotřebu materiálu a energie a služby.
- Osobní náklady, do kterých patří mzdové náklady, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění a sociální náklady.
- Provozní výsledek hospodaření, což je rozdíl provozních nákladů a provozních výnosů.
- Finanční výsledek hospodaření vypočítaný jako rozdíl finančních nákladů a výnosů.

- Výsledek hospodaření za účetní období (formulář Výkaz zisku a ztrát v plném rozsahu)

Tabulka 9 - Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty (v tisících Kč)

Položky VZZ	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výkony	125 743	186 026	153 850	103 735	116 845	112 188
absolutní změna	-	60 283	-32 176	-50 115	13 110	-4 657
relativní změna	-	47,94%	-17,30%	-32,57%	12,64%	-3,99%
Výkonová spotřeba	83 330	138 814	110 776	71 998	79 636	73 218
absolutní změna	-	55 484	-28 038	-38 778	7 638	-6 418
relativní změna	-	66,58%	-20,20%	-35,01%	10,61%	-8,06%
Osobní náklady	17 488	26 517	33 134	28 179	28 971	28 396
absolutní změna	-	9 029	6 617	-4 955	792	-575
relativní změna	-	51,63%	24,95%	-14,95%	2,81%	-1,98%
Provozní VH	13 272	16 206	3 409	-525	4 198	7 114
absolutní změna	-	2 934	-12 797	-3 934	4 723	2 916
relativní změna	-	22,11%	-78,96%	-115,40%	899,62%	69,46%
Finanční VH	-423	94	-89	376	-266	-447
absolutní změna	-	517	-183	465	-642	-181
relativní změna	-	122,22%	-194,68%	522,47%	-170,74%	-68,05%
Výsledek hospodaření	10 426	13 223	2 678	-85	3 211	5 521
absolutní změna	-	2 797	-10 545	-2 763	3 296	2 310
relativní změna	-	26,83%	-79,75%	-103,17%	3877,65%	71,94%

Zdroj: vlastní zpracování

Růst výkonů mezi prvním a druhým sledovaným rokem byl způsoben velkým nárůstem tržeb, který se promítl i do nárůstu zisku. V roce 2012 došlo k poklesu hodnoty výkonů, tržby se vrátily na podobnou hodnotu jako v roce 2010. V letech 2013 a 2014 tržby stále klesaly, v roce 2014 pokles vykompenzovala kladná změna stavu zásob vlastní činnosti.

Výkonová spotřeba má v průběhu sledovaných let stejný průběh jako výkony.

Změny v osobních nákladech v průběhu let jsou převážně způsobeny změnou počtu pracovníků. V roce 2012 se počet pracovníků zvýšil o 6 lidí na průměrný počet 77, to způsobilo nárůst osobních nákladů o necelých 25%. V dalším roce zůstal počet pracovníků stejný a osobní náklady se snížily o 15%. Změny při stejném počtu zaměstnanců jsou způsobeny rozdílným počtem odpracovaných hodin na montážích, případně na montážích v zahraničí.

Celkový výsledek hospodaření v podstatě kopíruje provozní výsledek hospodaření, protože finanční výsledek hospodaření je v porovnání s provozním zanedbatelný. Vývoj výsledku hospodaření je znázorněn v již zmíněném grafu č. 6.

6.2. Analýza poměrových ukazatelů

6.2.1. Ukazatele rentability

Pro analýzu rentability byly vybrány ukazatele: ROA = rentabilita celkového kapitálu, ROE = rentabilita vlastního kapitálu, ROS = rentabilita tržeb. Vypočítané ukazatele rentability budou porovnány s průměrem středních podniků v rámci celého průmyslu a také s průměrem konkrétního odvětví – výroba strojů, do kterého jsou zahrnuty všechny velikosti podniků. Údaje k porovnání jsou na Českém statistickém úřadu k dispozici pouze do roku 2014.

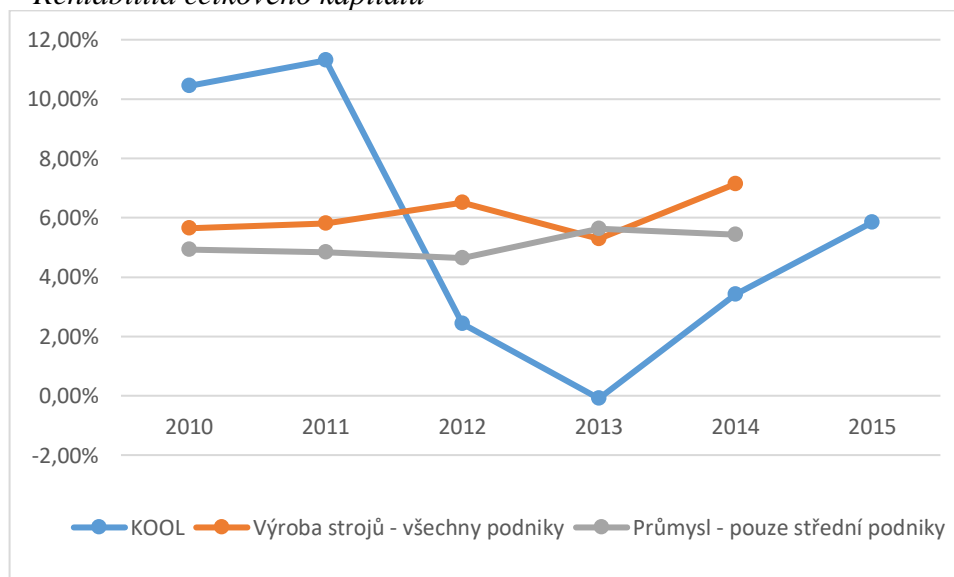
Tabulka 10 - Ukazatele rentability v letech 2010–2015 (v procentech)

Ukazatele rentability	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ROA						
Podnik KOOL	10,44	11,30	2,43	-0,09	3,41	5,84
Výroba strojů – oddíl 28	5,65	5,81	6,51	5,29	7,14	-
Střední podniky – průmysl C-E	4,93	4,83	4,64	5,63	5,43	-
ROE						
Podnik KOOL	12,06	14,34	3,05	-0,10	3,83	6,44
Výroba strojů – oddíl 28	12,29	12,56	13,47	10,63	13,84	-
Střední podniky – průmysl C-E	10,31	9,90	9,47	11,49	9,94	-
ROS						
Podnik KOOL	7,64	6,88	1,93	-0,07	2,75	4,42
Výroba strojů – oddíl 28	5,32	5,26	5,67	4,73	6,39	-
Střední podniky – průmysl C-E	4,29	4,03	3,73	4,46	4,68	-

Zdroj: vlastní zpracování, Český statistický úřad

Porovnání ukazatelů rentability je znázorněno v grafech č. 7, 8 a 9.

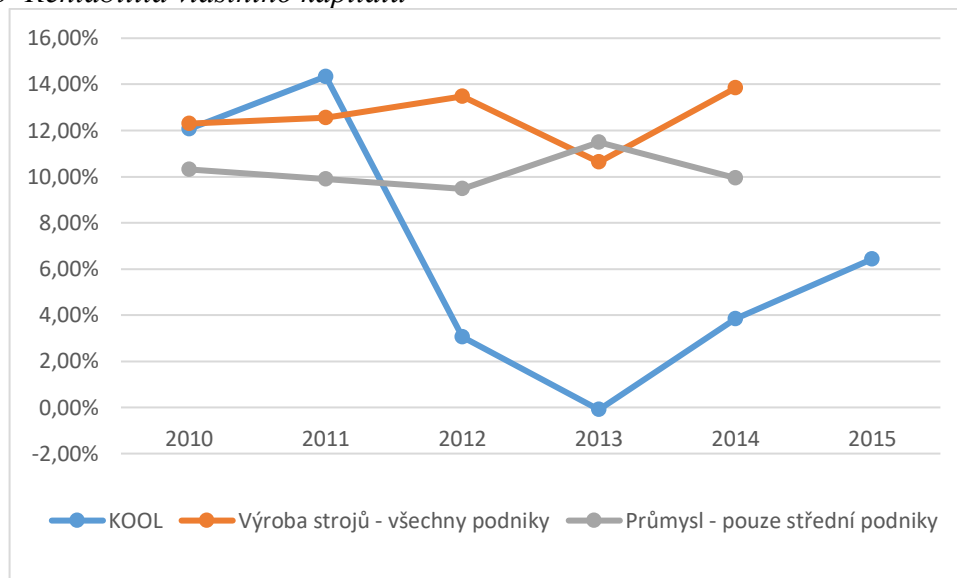
Graf 7 - Rentabilita celkového kapitálu

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita celkového kapitálu KOOL ukazuje, že si podnik v prvních dvou letech vedl oproti odvětví velice dobře, jeho ROA byla skoro o polovinu vyšší. V letech 2012 až 2014 byla rentabilita podniku nižší než oba průměry odvětví z důvodu poklesu zisku a ztrátě v roce 2013. V posledních dvou letech začíná podnik opět prosperovat a přibližuje se zpět k průměru odvětví.

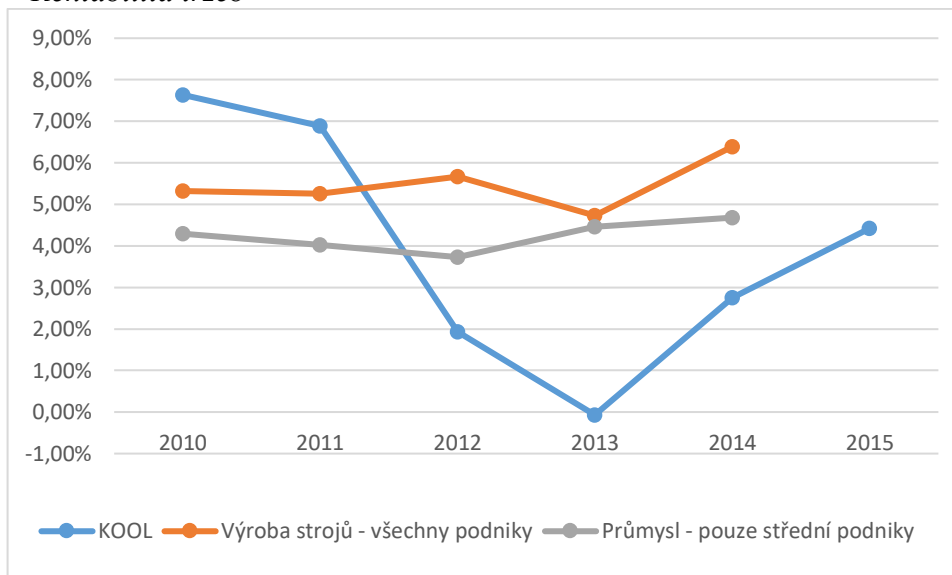
Graf 8- Rentabilita vlastního kapitálu

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita vlastního kapitálu podniku KOOL Trading byla v roce 2010 a 2011 na podobné úrovni jako průměrná rentabilita odvětví výroby strojů, průměr středních podniků v průmyslu byl nižší s výjimkou roku 2013. V roce 2013 ROE odvětví stoupla, ale u sledovaného podniku klesla o 11,29% a v dalším roce se dostala až na zápornou hodnotu kvůli ztrátě. Následoval růst v odvětví výroby strojů i u sledovaného podniku.

Graf 9 - Rentabilita tržeb

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita tržeb středních podniků v průmyslu se ve všech sledovaných letech pohybuje okolo 4%, došlo pouze k jednomu malému poklesu v roce 2012. Ve sledovaném podniku byla rentabilita tržeb nejprve vyšší než v odvětví, v roce 2012 klesla, protože došlo k velkému poklesu tržeb. V roce 2014 byla i rentabilita tržeb záporná, ale hned v dalším roce začala znovu stoupat.

6.2.2. Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity vypovídají o tom, jak je podnik schopen splácet své závazky. Budou počítány a analyzovány ukazatele všech tří stupňů likvidnosti. Ukazatele budou porovnávat s doporučenými hodnotami, které uvádí Sedláček (2011), Hrdý a Krechovská (2013) a také v jejich vývoj v čase.

Tabulka 11 - Ukazatele likvidity v letech 2010-2015

Ukazatel likvidity	2010	2011	2012	2013	2014	2015
běžná likvidita	4,51	2,85	2,97	9,01	5,79	6,99
pohotová likvidita	3,73	2,55	1,71	7,14	4,09	6,09
okamžitá likvidita	1,52	1,27	0,43	2,40	1,20	3,75

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatele likvidity má společnost KOOL celkově vyšší než doporučené hodnoty. Běžná likvidita by podle Sedláčka (2001) měla být alespoň 1,5. Doporučené rozmezí podle Hrdého a Krechovské (2013) je 1,5 až 2,5, což sledovaná firma splňuje ve všech 6 letech. Je tedy zaručena budoucí solventnost podniku.

Rozmezí pro pohotovou likviditu je dáno do 1 do 1,5, pokud by hodnota klesla pod jedničku nebyla by zachována likvidita. Doporučené hodnoty podnik ve všech letech přesahuje. Důležité je sledovat i poměr mezi běžnou a pohotovou likviditou, pokud by byla hodnota pohotovosti výrazně nižší, znamenalo by to, že zásoby mají v rozvaze nadměrnou váhu. (Sedláček, 2011).

Autoři se shodují, že ukazatel okamžité likvidity by měl být větší než 0,2, aby byla likvidita podniku zajištěna. Sledovaný podnik má ve všech letech hodnotu větší než je doporučená hranice.

6.2.3. Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti vyjadřují poměr mezi vlastními a cizími zdroji financování. Z hlediska stability podniku by podíl kapitálu vlastního měl být vyšší než podíl kapitálu cizího.

Nejdůležitější ukazatel celková zadluženost bude porovnána s celkovou zadlužeností středních podniků v rámci průmyslu.

Tabulka 12 - Ukazatele zadluženosti v letech 2010-2015 (v procentech)

Ukazatele zadluženosti	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celková zadluženost						
Podnik KOOL	13,43	21,19	20,27	6,65	10,93	9,37
Střední podniky – průmysl C-E	52,23	51,24	50,95	50,95	45,42	-
Běžná zadluženost – KOOL	12,59	20,35	19,65	6,16	10,55	9,09
Dlouhodobá zadluženost – KOOL	0,84	0,83	0,62	0,49	0,38	0,28
Koeficient zadluženosti – KOOL	15,51	26,88	25,45	7,13	12,27	10,34
Kvóta vlastního kapitálu – KOOL	86,57	78,81	79,64	93,35	89,07	90,63

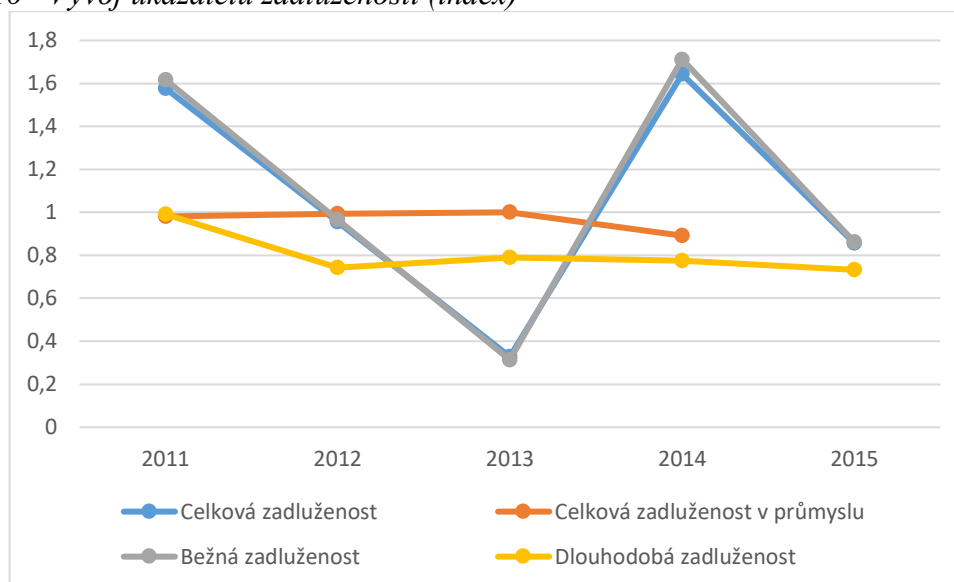
Zdroj: vlastní zpracování

Celková zadluženost podniku je oproti průměru středních podniků působících v průmyslovém odvětví ve všech sledovaných letech o hodně nižší. Průměr v odvětví se pohybuje okolo 50%, zatímco celková zadluženost společnosti KOOL Trading je mezi 6,65% a 21,19%. Kolísání zadluženosti mezi jednotlivými roky je zobrazeno v grafu č. 10.

Zadluženost je dále analyzována jako běžná neboli krátkodobá zadluženost, která udává procento krytí aktiv krátkodobým cizím kapitálem a dlouhodobá zadluženost. Dlouhodobá zadluženost vyjadřuje, jak velká část majetku je financována dlouhodobými zdroji. Poměr dlouhodobé k celkové zadluženosti podniku je velice malý a v průběhu sledovaných let ještě postupně klesá, v roce 2015 je to pouhých 0,28%.

Pro doplnění je ještě uveden koeficient zadluženosti a kvóta vlastního kapitálu.

Graf 10 - Vývoj ukazatelů zadluženosti (index)

Zdroj: vlastní zpracování

Celková zadluženost středních podniků v průmyslu je ve sledovaných letech v podstatě konstantní, zatímco celková a potažmo i běžná zadluženost podniku KOOL Trading hodně kolísá.

6.2.4. Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity ukazují, jak efektivně se podniku daří hospodařit se svými aktivy. S vyšším počtem obrátek by se měla zvyšovat ziskovost podniku a klesat náklady na zásobování. Všechny vybrané ukazatele jsou porovnány s průměrem středních podniků v odvětví.

Tabulka 13 - Ukazatele aktivity v letech 2010-2015

Ukazatele aktivity	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vázanost celkových aktiv						
Podnik KOOL	0,73	0,61	0,79	0,75	0,81	0,76
Střední podniky – průmysl C-E	0,87	0,83	0,80	0,79	0,86	-
Obrat celkových aktiv						
Podnik KOOL	1,37	1,64	1,26	1,33	1,24	1,32
Střední podniky – průmysl C-E	1,15	1,20	1,25	1,26	1,16	-
Obrat DM						
Podnik KOOL	0,86	0,87	0,80	0,68	0,96	1,03
Střední podniky – průmysl C-E	2,69	2,89	3,12	3,10	3,28	-
Doba obratu zásob						
Podnik KOOL	26,92	13,56	71,71	32,50	54,58	23,11
Střední podniky – průmysl C-E	42,70	42,35	42,00	39,24	37,71	

Zdroj: vlastní zpracování

Vázanost celkových aktiv ve vybraném podniku je mírně nižší, než je průměr středních podniků v průmyslu.

Hodnota obratu celkových aktiv je ve sledovaných letech na úrovni mezi 1,24 a 1,64 tedy je ve všech letech vyšší, než je průměr v průmyslu. Doporučená hodnota pro obrat aktiv je 1. (Kislingerová, 2004)

Hodnota obratu dlouhodobého majetku poměruje tržby a dlouhodobý majetek, tedy kolikrát se majetek obrátí v tržby. Výsledné hodnoty sledovaného podniku jsou nižší, než je průměr v průmyslu.

Doba obratu zásob KOOL ve sledovaných letech dost kolísá, zatímco průměr v průmyslu se po celé sledované období jen mírně snížil. Pro podniky je žádoucí, aby se hodnota snižovala.

Tabulka 14 - Ukazatele aktivity (ve dnech)

Ukazatele aktivity	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Doba inkasa pohledávek	65,40	55,21	57,65	73,84	88,96	59,28
Doba odkladu plateb	34,33	45,49	57,24	17,33	32,08	25,66

Zdroj: vlastní zpracování

Doba inkasa pohledávek neboli doba obratu pohledávek udává, kolik dní bude muset podnik čekat na zaplacení faktury od odběratele. Doba odkladu vyjadřuje, kolik dní má podnik na zaplacení závazků. (Kudera, 2000) To znamená, že doba inkasa pohledávek by měla vycházet zhruba stejně nebo být nižší než doba odkladu plateb. V případě KOOL Tradingu je doba inkasa pohledávek o dost vyšší než doba odkladu plateb. I přesto se

podnik nedostává do finanční tísně, protože disponuje velkým množstvím volných peněžních prostředků.

Jelikož podnik vyrábí většinou velké investiční celky, které stojí několik set tisíc až milionů korun je platba rozdělena na několik částí. Po podepsání smlouvy musí být odběratelem zaplacená záloha ve výši 30%, druhá část je placena po 30-60 dní po dodání investičního celku a poslední část je splatná případně až 60 dní po namontování. Společnost nemá problémy s nezaplacenými pohledávkami po splatnosti.

7. Návrhy, náměty, doporučení

Sledovaný podnik má velké množství oběžného majetku, který k sobě váže hodně finančních prostředků a také v průběhu let dochází k velkému kolísání v době obratu zásob. Důvodem je velká rozpracovanost výroby, která je řešena platbou záloh od odběratelů. Pro toto odvětví je velké množství zásob a nedokončené výroby specifické. Cílem podniku by mělo být snížení hodnoty zásob na nejnižší možnou úroveň a udržet dobu obratu zásob na nejnižší přijatelné hranici, aby došlo ke snížení nákladů spojených se zásobami.

Při porovnání rentability s likviditou je vidět, že mají přesně opačný průběh. V prvních dvou letech rentabilita stoupá, zatímco likvidita klesá, poté podniku začíná klesat rentabilita a naopak růst likvidita. Od roku 2014 rentabilita znovu stoupá, likvidita klesá. V posledním sledovaném roce 2015 se zvýšila rentabilita stejně jako likvidita. Z analýzy je patrné, že podnik drží velké množství finančních prostředků na bankovních účtech místo toho, aby se je snažil dále zhodnocovat, což samozřejmě zvyšuje ukazatele likvidity. Vyšší hodnoty likvidity jsou zároveň způsobeny potřebou mít volné finanční prostředky pro rozpracované zakázky. Podnik od svých odběratelů dostává zálohy ve výši 30% z předpokládané ceny investičního celku, to znamená, že na zbytek nákladů musí mít finanční prostředky.

KOOL Trading používá k financování své činnosti převážně zdroje vlastní, které jsou pro podnik dražší než zdroje cizí. Společnost by se při rozvoji mohla zaměřit na levnější cizí zdroje, kterými aktuálně nedisponuje. Z analýzy vyplynulo, že splácení úvěru a úroků by pro KOOL neměl být problém. Část peněžních prostředků z bankovních účtu by pak bylo možné investovat.

Ze zmíněných dotací v kapitole číslo 4 by podnik mohl usilovat o získání dotace z operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost. Dotační program je zaměřen na zvýšení energetické účinnosti podnikatelského sektoru. KOOL Trading splňuje obecné podmínky pro získání této podpory, jedná se o podnik podnikající na území ČR v odpovídající podporované ekonomické činnosti a nemá žádné nedoplatky vůči finančnímu úřadu ani jiným institucím. Vedení podniku v nejbližší době neplánuje využití další dotace.

Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo vymezit specifika podnikatelské činnosti malých a středních podniků s aspektem na možnosti financování včetně možnosti využití dotačních titulů. Na základě získaných informací provést zhodnocení finanční situace podniku KOOL Trading, spol. s r.o a případně navrhnout vhodné způsoby jeho financování. Pro finanční analýzu byly vybrány poměrové ukazatele rentability, likvidity, aktivity a zadluženosti a dále byla provedena horizontální analýza nejdůležitějších položek z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Byl sledován vývoj jednotlivých ukazatelů v letech 2010-2015 a také srovnání s doporučenými hodnotami, průměr středních podniků nacházejících se v odvětví průmyslu a s průměrem všech podniků v odvětví výroba strojů a zařízení j.n.

Pozice malých a středních podniků v české i evropské ekonomice je velice významná, důkazem je více než 1 milion subjektů podnikajících na území České republiky spadající do této kategorie. SME představují důležitého zaměstnavatele (v ČR zaměstnávají téměř 60% zaměstnanců), podporují růst, inovace a konkurenceschopnost podnikatelské sféry.

Podnik si ve srovnání s ostatními podniky v odvětví vedl v letech 2010 a 2011 velice dobře, jeho ukazatele rentability byly skoro o 50% vyšší než průměr v odvětví. V dalším 3 letech KOOL nevygeneroval tak vysoký zisk a v jednom roce byl dokonce ve ztrátě, proto i rentabilita vycházela nižší než v případě ostatních podniků. Od roku 2015 se situace znovu zlepšuje a podnik se opět dostává do zisku a rentabilita se zvyšuje. Základní předpoklad, že ROE má být větší než ROA, je splněn ve všech letech.

Podnik má silné postavení i na zahraničním trhu, o čemž svědčí velké množství zakázek pro zahraniční odběratele. V roce 2012 měl KOOL tržby ze zahraničí o 6,8 milionů korun větší než tržby z tuzemska, v roce 2014 byl rozdíl 12,5 milionů korun.

Společnost v nejbližší době neplánuje žádné velké investice do inovací nebo nových investičních celků kvůli zvyšování mzdových tarifů. V současné době se podnik snaží udržet své stávající zaměstnance zvýšením mzdového tarifu, což pro podnik znamená zvýšení ročních nákladů o 1,5 až o 2 miliony korun. V celém regionu je nyní problém s nedostatkem zaměstnanců a podniky se snaží udržet si své stávající zaměstnance a získat nové.

Vedení podniku sleduje hlavně vývoj a strukturu nákladů a pokud dojde k neočekávanému zvýšení, okamžitě hledá příčinu. Dále se samozřejmě věnují řízení

pohledávek, při neschopnosti odběratelů splácet své závazky navrhnou splátkový kalendář. Na základě domluvených lhůt na zaplacení pro odběratele se snaží řídit i dobu odkladu plateb. Pro správně fungující podnik je důležité, aby se podnik finanční analýze věnoval pravidelně a odhalil případné problémy včas.

Summary

The topic of this bachelor thesis are small and medium enterprises in the Czech Republic, mainly the analysis of their financial aspects. The thesis is focused primarily on describing what a business is, classification of businesses according to their size, but the most important part are the specifics of the above mentioned small and medium businesses.

The practical part consists of financial analysis of chosen company. The analysis was done in two dimensions which include horizontal analysis and ratio analysis, especially indicators of activity, liquidity, profitability and debt. Suggestions and advice are given according to the financial analysis results.

Key words: small enterprise, medium enterprise, subsidies, financing, entrepreneur, financial analysis

Seznam zdrojů

- Fotr, J., & Souček, I. (2005). Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. Praha: Grada Publishing.
- Higgins, R. C. (2012). Analysis for Financial Management. New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Hrdý, M., & Krechovská, M. (2013). Podnikové finance v teorii a praxi. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- Kislingerová, E. (2007). Manažerské finance (2., přeprac. a rozš. vyd.). Praha: C.H. Beck.
- Nývltová, R., & Marinič, P. (2010). Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy. Praha: Grada.
- Režňáková, M. (2012). Efektivní financování rozvoje podnikání (1. vyd.). Praha: Grada.
- Sedláček, J. (2011). Finanční analýza podniku (2., aktualiz. vyd.). Brno: Computer Press.
- Srpová, J., & Řehoř, V. (2010). Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů. Praha: Grada.
- Synek, M. (2002). Podniková ekonomika (3. přeprac. a dopl. vyd.). Praha: C.H. Beck.
- Synek, M. (2003). Manažerská ekonomika (3. přeprac. a aktualiz. vyd.). Praha: Grada.
- Valach, J. (c1997). Finanční řízení podniku. Praha: Ekopress.
- Veber, J., & Srpová, J. (2008). Podnikání malé a střední firmy (2., aktualiz. a rozš. vyd.). Praha: Grada.
- Vojík, V. (2010). Specifika podnikání malých a středních podniků v tuzemsku a zahraničí. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
- Výzvy OP PIK listopad 2016 [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/vyzvy-op-pik-listopad-2016--222361/>
- Fakta a čísla o Evropské unii: Malé a střední podniky [Online]. [2017-02-20]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.9.2.html

- CZ-NACE [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <https://www.cznace.cz/#>
- Českomoravská záruční a rozvojová banka: Záruky za úvěry podnikatel. [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.cmzrb.cz/produkty-a-sluzby/zaruky-za-uvery-pro-podnikatele>
- Český statistický úřad: Ekonomické výsledky průmyslu ČR 2014 [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ekonomicke-vysledky-prumyslu-cr-2014>
- Zákon č. 455/1991 Sb.: Zákon o živnostenském podnikání. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
- Zákon č. 89/2012 Sb.: Občanský zákoník. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- Zákon č. 563/1991 Sb.: Zákon o účetnictví. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-563>
- Zákon č. 90/2012 Sb.: Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>
- Nařízení komise (ES) č. 70/2001: o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory malým a středním podnikům. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/30080/40534/481564/priloha007.pdf>
- Zákon č. 47/2002 Sb.: Zákon o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-47>
- ANNUAL REPORT ON EUROPEAN SMEs 2015/2016 [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/geninfo/query/index.do?&queryText=ANNUAL+REPORT+ON+EUROPEAN+SMEs+2015%2F2016&summary=summary&swlang=en>
- Obecné informace o OP PIK [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.agentura-api.org/op-pik-obecne/>
- KOOL Trading, spol. s r.o. [Online]. [2017-03-09]. Dostupné z: <http://kool.cz/profil-firmy/>

- Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2015 [Online]. [2017-02-29]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/zprava-o-vyvoji-maleho-a-stredniho-podnikani-a-jeho-podpore-v-roce-2015--221710/>
- Přílohy účetních závěrek KOOL Trading, spol. s r.o.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Kritéria pro stanovení velikosti podniku	9
Tabulka 2 - Příklady rozdělní zdrojů	17
Tabulka 3 - Položky z Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty použité pro výpočet ukazatelů finanční analýzy	30
Tabulka 4 - Vzorce použitých poměrových ukazatelů	31
Tabulka 5 - Tržby z investiční celků v zahraničí a v tuzemsku (v tisících Kč)	35
Tabulka 6 - Horizontální analýza aktiv (v tisících Kč)	39
Tabulka 7 - Horizontální analýza pasiv (v tisících Kč)	40
Tabulka 8 - Čistý pracovní kapitál v letech 2010-2015 (v tisících Kč)	42
Tabulka 9 - Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty (v tisících Kč)	43
Tabulka 10 - Ukazatele rentability v letech 2010–2015 (v procentech)	44
Tabulka 11 - Ukazatele likvidity v letech 2010-2015	46
Tabulka 12 - Ukazatele zadluženosti v letech 2010-2015 (v procentech)	47
Tabulka 13 - Ukazatele aktivity v letech 2010-2015	49
Tabulka 14 - Ukazatele aktivity (ve dnech)	49

Seznam grafů

Graf 1 - Počet malých a středních podniků v EU, přidaná hodnota a zaměstnanost v nefinančním sektoru od roku 2008 do roku 2015	36
Graf 2 - Počet malých a středních podniků na 100 obyvatel	37
Graf 3- Počet malých a středních podniků v České republice	38
Graf 4 - Podíl oběžného a dlouhodobého majetku na aktivech	40
Graf 5 – Podíl vlastních a cizích zdrojů na pasivech	41
Graf 6 - Vývoj výsledku hospodaření běžného období	42
Graf 7 - Rentabilita celkového kapitálu	44
Graf 8- Rentabilita vlastního kapitálu	45
Graf 9 - Rentabilita tržeb	46
Graf 10 - Vývoj ukazatelů zadluženosti (index)	48

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Struktura obchodních korporací v České republice	7
Obrázek 2 - Předmět zájmu vybraných uživatelů finanční analýzy	18
Obrázek 3 - Přehled hlavních parametrů jednotlivých záručních produktů	26
Obrázek 4 - Organizační schéma podniku	34